Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 658 ՈՒՐԲԱԹ 14 ՄԱՐՏ 1886 (Ն. Տ.) 26 ՄԱՐՏ 1886 20 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكیان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 2
» » Վեցամսեայ » » 1
» » Եռամսեայ » » ......
Գաւառաց » եւ տեղական
Թղթատարով՝ տարեկան » » 2
Գաւառաց համար եւ տեղական
Թղթատարով՝ վեցամսեայ » » 1
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանք ......
» » վեցամսեայ » ......

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծանրու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր

Les annonces sont reçues à l'Easter Agency place Karakeuy Deirmen Ha Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 13 ՄԱՐՏ, 1886

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

(Թարգմ. Վիէննայի Թղթակցէն, 19 մարտ.)

«ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ակումբներէն տրուած լրոց նայելով, Ալեքսանդր Իշխանին ընթացից հանդէպ, ռուս կառավարութիւնն որոշեր է հնգամեայ պայմանաժամով միայն ընդունիլ Իշխանին կուսակալութիւնն յԱրեւ. Ռումէլի: Ասոր, Իշխանին կը մնայ, կ'ըսեն, կա՛մ խոնարհիլ Ռուսիոյ պահանջմանց առջեւ, կա՛մ բոլոր Մեծ Տէրութեանց դէմ միանգամայն ըմբոստ դիրք մէջ գտնուիլ:

«Բայց բուն խնդիրն այն է թէ, անգլ. կառավարութիւնը տակաւին բաւական ազդեցութիւն ունի՞ Կ. Պոլսոյ մէջ, համոզելու համար զԲ. Դուռն թէ Թուրքիոյ շահերն իսկ կը պահանջեն բաց չթողուլ Ռումէլիի խնդիրը: Բ. Դուռն եթէ հաճի ցկեանս անուանել Իշխանն, այս կարգադրութիւն, Անգլիոյ կողմէ ընդունուած, ի հարկէ պիտի ընդունուի նաեւ Ֆրանսայի և Իտալիոյ կողմէ: Թէեւ Պ. տը Ֆրէսինէ հելլենական խնդրոյն մէջ ցոյց տուած էր իւր ռուսասէր հակումներ, բայց չի կրնար Ֆրանսայի հանրային կարծեաց դէմ գործել, Ռուսիոյ հաճոյ լինելու համար Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ դէմ դառնալով: Նոյն կացութեան մէջ է նաեւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռոպիլանդ կոմս, որ թէպէտ շատ կը փափաքի Երից Կայսրութեանց գործակից ընել զԻտալիա, բայց չի կրնար, իտալական ազգային զգացմանց հակառակ ընթացք մը բռնելով, իւր խախուտ մեծամասնութիւնը փճացնել: Կը մնայ յայնժամ ստանալ Երից Կայսրութեանց հաւանութիւնն Իշխանին ցկեանս անուանման. բայց այս հաւանութիւն ալ կրնայ ձեռք բերուիլ, քանի որ Ռուսիա չի կրնար ժխտել թէ, Երից Կայսերաց Դաշնակցութեամբ, Աւստրիա և Գերմանիա ամէն խնդրոց մէջ Ռուսիոյ պահանջմանց համեմատ գործել կը պարտին:

«Աւստրիա ո՛րչափ զոհողութիւններ ըրած է արդէն իւր ռուս դաշնակցին, որ զիջումներ ընելու կարգը Ռուսիոյ հասած է: Եթէ Վիէննայի Դաշնիքը չըլլայ, Պիզմարք Իշխանն ի վերջոյ պիտի ըսէ զայս. զի չի կրնար անտես ընել Աւստրիացւոց և Մաճառաց դժգոհութիւնն, որք ամէն խնդրոյ մէջ Ռուսաց քմայքը քալելէն վշտացած են: Աւստրո-Հունգարիոյ շահը կը պահանջէ, ինչպէս Անտրաշի Կոմս յայտարարեց, թէ Ռումէլիի խնդիրը մշտապէս փակուի: Բայց ի Վիէննա ո՛րչափ ջերմ փափաք մը կայ չփոթութեանց առաջքն առնլու, որ կ'ըսուի մինչ թէ Ալեքսանդր Իշխանը տեղի տալու է, և թէ, եթէ հնգամեայ անուանումն ընդունի, ինչպէս իրեն պիտի որոշուի որ Թուրքօ-պուլկար Դաշնագիրն անմիջապէս վաւերացուի, փոխանակ առժամապէս միայն վաւերացուելու: Բայց եթէ Ալեքսանդր Իշխանն հինգ տարւոյ համար միայն անուանի, բնաւ տարակոյս չկայ թէ Ռուսիոյ դիւանագիտական յաղթանակին բարոյական ազդեցութիւնն ահագին պիտի լինի: Ռումէլեցիք պիտի զգան թէ իրենց Կառավարիչ լոկ առժամանակեայ պաշտօնատար մ'է, որ Ռուսիոյ բարեյօժարութեան շնորհիւ պաշտօն կը վարէ: Ալէքօ փաշային վիճակն, որ լոկ ռուսական ազդեցութեամբ պաշտօնանկ եղաւ, ամենուն միտքն է: Ռուսիոյ ձեռքը պիտի ծանրանայ երկրին վրայ: Պուլկար պաշտօնատարաց մէկ մասն Իշխանին կողմը պիտի բռնէ, մէկ մասն ալ Ռուսիոյ, և Իշխանն իրեն դէմ ուղղեալ մեքենայութիւններն ի դերեւ հանելու պիտի գործածէ այն ժամանակն ու կարողութիւնը, զոր, եթէ անուանումը ցկեանս լինէր, երկրին ներքին բարւոքմանց պիտի յատկացնէր:

«Պուլկարիոյ մէջ ռուսական աշխարհավարութիւնն հասկնալի է կատարելապէս. որովհետեւ զօրաւոր Պուլկարիոյ մը հաստատումը պիտի աւրէ բոլոր գործը զոր Ջարերը վերջին քառորդ դարու միջոցին կատարած են յԱրեւելս: Բայց ո՛րչափ մեծ շահ մ'ունի Ռուսիա Պուլկարիան տկարացնելու մասին, նոյնչափ մեծ շահ մ'ունին Թուրքիա, Մեծն Բրիտանիա և Աւստրո-Հունգարիա՝ հակառակ ուղղութեամբ մը աշխատելու, քանի որ ժամանակ ունին դեռ:»

Ի ՊԵՍԱՐԱԲԻԱ նորէն զօրք կը համախմբէ եղեր Ռուսիա, Ալեքսանդր Իշխանին վրայ ճնշում բանեցնելու համար, որ Անգլիոյ քաջալերանաց վստահելով, դէմ կը դնէ տակաւին Ռուսիոյ խորհրդոց:

—ՁԻՐՊԱՆԻ մէջ, Իշխանին դէմ խռովութիւն յարուցանող 10 անձինք քաղաքէն արտաքսեցան:

—ՌՈՒՍԻՈՅ կէս-պաշտօնական թերթերը կը հարուածեն Ալեքսանդր Իշխանը, ցկեանս անուանում պահանջելուն համար: Ստուգուած է թէ, ժողովրդային հոսանքէն մղեալ, Իշխանը կը խնդրէ միանգամ ընդ միշտ լուծել Ռումէլիի խնդիրը, ցկեանս անուանմամբ, փոխանակ հնգամեայ կարգադրութեան:

—ԱԹԷՆՔԷ պաշտօնական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, հակառակ ամէն զրոյցներու, հելլէն բանակը լաւ վիճակի մէջ է, և թէ Պ. Տելեանիսի կառավարութիւնը դիտում չունի փոխելու զ'իւր աշխարհավարութիւն:

—ՆԱՒԱՑԻՆ ՑՈՅՑԸ վերջապէս ջուրը ինկած է, Ֆրանսայի ընդդիմութեան պատճառաւ: Եւ որ աւելին է, մի և նոյն ընդդիմութեան պատճառաւ, յոյս չկայ, կ'ըսէ Թայմզին Վիէննայի Թղթակիցը, դիւանագիտական նոր գործողութեամբ մը ճնշում ի գործ դնելու Եօրկի Թագաւորին կառավարութեան վրայ: — Թայմզ կ'առաջարկէ որ թող տրուի Յունաստանի՝ իւր մեծադղորդ սպառնալիքներն ի գործ դնելու, եթէ կրնայ, եւ Տէրութիւնք շատանան պարզապէս հոգ տանելով որ Թուրքօ-հելլենական պատերազմն իւր անմիջական սահմաններէն անդին չծաւալի: Բայց հելլէնք կ'ուզեն որ Թուրքերը նախայարձակ լինին, և ցորչափ Թուրքերը պաշտպանողականի վրայ մնան, ծայրայեղ ճնշում մը հարկ է որ Պ. Տէլեանիս յարձակողական ընթացք բռնել տայ հելլէն բանակին:

—ՎԻԷՆՆԱՅԻ կէս-պաշտօնական լրագիրք խօսք մէկ ըրած են քննադատելու Ալեքսանդր Իշխանը, Ռումէլիի խնդրոյն վերջնական կարգադրումը խնդրելուն համար: Քալնօքի կոմսը Քրեմիէրի համաձայնութեամբ Ռուսիոյ նկատմամբ ստանձնած պարտաւորութեանց ա'ն աստիճան հաւատարիմ կը մնայ, որ Ալեքսանդր Իշխանին դէմ Ռուսիոյ կողմը բռնելը զարմանալի չէ: Բայց հանրային կարծիքը թէ' յԱւստրիա և թէ' ի Հունգարիա, աւելի կը հակի Անտրաշի կոմսին բացատրած քաղաքականութեան, —Պուլկարական խնդրոյն վերջնական և տեւական կարգադրութեան:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ. Թէհրանէ կը հեռագրուի առ Նովոյէ Վրէմիա թէ պարսիկ կառավարութիւնը շատ զօրք ժողված է Պաղտատի մօտ օսմ. սահմանագլխոց վրայ, իբրեւ հակացոյց օսմ. զօրաց համախմբութեան դէմ, որ տեղի կ'ունենայ նոյն կողմերը: Շահն ի մօտոյ Թուրքօ-պարսկային սահմանագլուխը պիտի երթայ եղեր, Վանէն աւստրիացի սպային հետ, այն կողման բերդերն աչքէ անցունելու: —Այս լուրեր արժանահաւատ չեն երեւիր մեզ: —Թօվլոյթի Թղթակից մը Մուսուլէ կը գրէ թէ յունուար ամսոյն մէջ Կ. Պոլսոյ պատերազմական նախարարէն հրաման եկաւ անմիջապէս ի զէն կոչելու Զ. զօրաբանակին պահեստներն, որք են ի Միջագետս և մասամբ ի Սուրիա և Քրդաստան: Այս զօրաց վաղ ընդ փոյթ կոչման պատճառն յայտնի չէր: Ոմանք եւրոպական Թուրքիոյ քաղաքական դէպքերուն կը վերագրէին, ոմանք ալ Թուրքօ-պարսկային սահմանագլխոց վրայ ապստամբ ցեղերուն անհանդուրժելի արարքներուն, զորս խստիւ պատժելու պէտքն զգալի եղած է:

ՌՈՒՍԻԱ. Բեդերսպուրկ հիմակ Եւրոպիոյ ամենէն վատառողջ մայրաքաղաքը կը համարուի. զի, օրինակի համար, 1886 յունուար ամսոյն մէջ, 2,704 անձինք մեռած են, (1,536 արու և 1,168 էգ), մինչ ծնած են միայն 2,600 մանկունք, (1,314 մանչ և 1,286 աղջիկ), որով մէկ ամսոյ մէջ 104 հոգիք պակսած են մայրաքաղաքին բազմամարդութենէն:

—Պ. ԿԱՏԿՈՎ իւր Մոսկովեան Վեդոմոստի լրագրով զայրոյթ կը յայտնէ որ ռուս լեզուն չէ ընդունուած Պելճիոյ Թագաւորին հաստատած միջազգային մրցման մէջ, որ 1889ին մեծ պարգեւ մը պիտի տայ, ելեկտրականութեան յառաջդիմութեանց վրայ լաւագոյն գրութեան հեղինակին: Այս գրութիւն պէտք է պատրաստուի միայն սա լեզուովք.—Ֆրանսերէն, անգլերէն, գերմաներէն, իտալերէն և կամ սպաներէն: Պ. Կատկով, հրատարակելով ծանուցումը, կը գանգատի թէ մրցման հեղինակները, թէեւ կը զիջանին կոչում ընել ռուս գիտնականաց, բայց 100 միլիոն ժողովրդի մը մտային հաղորդակցութեան միջոցն եղող ռուս լեզուին գոյութիւնն անտես ըրած են, որ սակայն գէթ սպաներէնին չափ յարգանաց արժանի է ուսումնական գործոց մէջ:

—ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ նախարարը շրջաբերական մը հանեց, որով Կաթոլիկներուն, Բողոքականներուն և Օրթոտոքսութենէ զատ այլ կրօնից հետեւողներուն կ'արգիլէ յուղարկաւորութեանց մէջ գործածել պսակներ և այլ նշաններ որք յայնմ մասին հաստատեալ եկեղեցական և պետական կանոնադրութեանց համաձայն չեն:

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՔ Ի ՊԵԼՃԻԱ. Լիէժի մէջ Ընկերվարականաց յարուցած խռովութիւնք նիւթական մեծ վնասներ պատճառած են: Գլխաւոր թելադիրք ձերբակալեցան: Հետեւեալ օրը խանութները գոց էին. զի խռովութեանց և աւարառութեանց կրկնումէն կը վախցուէր: Ընկերվարականք, կամ լաւ եւս՝ Անիշխանականք, մարտ 21ին նոր խռովութիւններ յարուցին ի Պրիւքսէլ և ի Լիէժ, և ոստիկանութեան հետ կռիւներ ունեցան:

—ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՔ Ի ՊԵՐԼԻՆ. Մարտ 19ին, ի Պերլին տեղի ունեցաւ ընկերվարական գումարում մը, յորում ընկերվարական Երեսփոխան Պ. Պէպէլ ատենախօսել սկսաւ: Բայց ոստիկանութիւնը միջամտելով, ժողովը ցրուեց, և դիմադրողներէն գլխաւորները ձերբակալեց: Ձեան գնդեր արձակեցան ոստիկանաց վրայ: —Գործողութեան այս զօրեղ միջոցաւ, տարակոյս չկայ թէ Ընկերվարականք շուտով պիտի լուծեն ընկերային խնդիրն ի Գերմանիա:

—ՀԱՍԱՐԱԿՈՐԴԱԿԱՆՔ Ի ՓԱՐԻԶ. Մարտ 18ին, Հասարակորդի տարեդարձը տօնուեցաւ ի Փարիզ: Հացկերոյթք, պարահանդէսք և նուագահանդէսք տրուեցան մայրաքաղաքին շատ մը կողմերը, բայց փողոցային անկարգութիւնք չեղան: Ի Պելվիլ, Մառայի կիսարձանը, կարմիր դրօշներով շրջապատեալ, երեւելի տեղ մը դրուած էր: Պ. Ռօշֆօռ կարճ բանախօսութիւն մ'ըրաւ, և յեղափոխական կարմիր զգեստներ հագած մանկունք իրենց մարց ձեռամբ ներկայացուեցան իրեն, որպէս զի Պ. Ռօշֆօռ համբուրէ և օրհնէ զայն: Սոյն գումարման մէջ ծանուցուեցաւ թէ Պելֆօռի պահապան զօրքերը խոստացած են ի հարկին Հասարակորդի կողմը բռնել: Գործաւոր դասէն Երեսփոխան Պ. Քամէլինա ըսաւ թէ ինք և իւր ընկեր Պ. Պասլի, — (որ Երեսփոխանաց ժողովէն բացակայ կը գտնուի, Տըքազվիլ գացած լինելով, ուր գործադուլը պիտի երկարաձգէ՝ հանքագործ Ընկերութենէն նոր զիջումներ կորզելու համար) — «Յեղափոխութեան ուղեւոր-միջնորդներն են»: —Տիկ. Լուիզ Միշէլ, կառք մը նստած, մէկ գումարումէն միւսը կ'երթար, և նոյն ճառն հինգ անգամ կրկնեց: 4—5,000 հոգիք ներկայ էին այս ցոյցերու:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ. 1882 յունուար 1էն մինչեւ 1886 յունուար 1, Անգլիոյ կառավարութիւնն, Եգիպտոսի մէջ զինուորական գործողութեանց և քաղաքային վարչութեան համար ծախք ըրած է, ըստ պաշտօնական հաշուոց, 9,415,968 անգլ. ոսկւոյ պատկառելի գումարը:

—Վատի Հալֆայէ անգլ. զօրաց ետ քաշուիլն յետաձգուած է Մուխթար փաշայի դիտողութեանց վրայ, որ յայտներ է թէ անգլ. զօրքերն ետ առնուելու չեն մինչեւ որ եգիպտական զօրաբանակ մը անոնց տեղը բռնելու վիճակին մէջ գտնուի:

ՆՈՐ ԳԻՒՏ. Արդի ժամանակիս մէջ, եթէ Պ. Բասդէօռ համբաւաւոր է միքրոպներու գիւտովն, որ կատաղութեան մերկաբար դարման մը գտնելու առաջնորդեց զինք, Պ. Էտիսըն Ամերիկացին ալ նշանաւոր է ելեկտրականութեան վրայ իւր գիւտերով, որովք ձայնի և լուսոյ հաղորդակցութեան նոր և հանրօգուտ միջոցներ հնարած է: Իւր վերջին գիւտը կը ծանուցանեն երեկի Սուրհանդակաւ առնուած թերթեր: Պ. Էտիսընի նոր գիւտին շնորհիւ, շոգեկառաց խումբ մը որ սուրալով կ'ընթանայ, կարող պիտի լինի հեռագրեր ղրկել և ստանալ: Այս գիւտ փետր. 15ին առաջին անգամ փորձուեցաւ Չիքակոյի, Միլվօքիի և Սէն-Բոլի գծին կանոնաւոր կառախմբի մը վրայ, և կատարելապէս յաջողեցաւ: Գործիքն յոյժ պարզ է, և կառախմբոց կազմութեան մէջ ո՛չ և է փոփոխում չի պահանջեր: Շոգեկառքի մը մէջ սեղան մը կայ, հեռագրային սովորական գործիօք: Թել մը զանոնք կը միացնէ կառքին մետաղեայ երդիքին, ուստից ելեկտրական հոսանքը կ'անցնի երկաթուղւոյն երկայնութեամբ ընթացող հեռագրաթելերուն: Վերոյիշեալ կառախումբն ուղեւորութեան միջոցին շարունակ հաղորդակցութեան մէջ էր գծին կայարանաց հետ: Այս հրաշալի արդիւնք, որ միանգամ ընդ միշտ կը ջնջէ շոգեկառաց ընդհարման վտանգներն, և անհնար կ'ընէ Մոնդէ-Քարլոյի աղէտալի արկածին նորոգումն, Պ. Էտիսընի վերջին խօսքը չէ տակաւին: Անուանի ելեկտրագէտն ի մօտոյ պիտի աւարտէ նոր գործիք մը, որոյ շնորհիւ մէկ գծի վրայ ընթացող կառախումբք, իրարու հակառակ թէ իրարու ետեւէ ընթանան, շարունակաբար հաղորդակցութեան մէջ պիտի լինին իրարու հետ:

ՖՐԱՆՍԱ ՅԱՐԵՒԵԼՍ. Նախարարաց խորհրդոյն անցեալ շաբաթ աւուր նիստին մէջ, որ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Պ. Ժիւլ Կրէվիի, Պ. տ Ֆրէսինէ, արեւելեան գործոց վիճակի վրայ տեղեկութիւն տալով, ըսեր է, (կէս-պաշտօնական Թանի խօսքին նայելով) թէ «Ալեքսանդր Իշխանը տակաւին չ ընդունած Թուրքօ-պուլկար Պայմանագիրն: Իշխանն առարկութիւն կ'ըն իւր կառավարչական պաշտօնին դըր ուած տեւողութեան սահմանին: Իշխանը կ'ըսէ թէ իւր ներկայացուցիչ Ձանօֆ, Բ. Դրան հետ բանակցութեան մէջ, իւր հրահանգներէն դուրս ելա է, հաւանելով այս տրամադրութեան: —Ուրեմն, պաշտօնապէս կը ստուգու թէ Ալեքսանդր Իշխանը դժգոհութի յայտնած է Պ. Ձանօֆի կնքած կարգադրութեան համար: Բայց ամէն մար գիտէ թէ, յետ կնքման նոյն Պայմանագրոյ, Իշխանը գոհութեան մեծ ցոյց ըրած և ընել տուած էր իւր ժողովրդ եան: Ճշմարտութիւնն այն է, — ին պէս ժամանակին նշանակեցինք, — թէ Իշխանը, Ռուսիոյ մեքենայութիւններն և իւր ժողովրդեան դժգոհութեան ցոյցերը տեսնելով, միտքը փ խած է, և կը խնդրէ ցկեանս անուանուիլ, պուլկարական Միութիւնը վեր ջնական և տեւական գործելու համար:

ԱՆԳԼԻԱ շինել կուտայ այժմ ըն ամէնն 103 մարտանաւեր, որոց 2 զրահաւոր և 54ը պողպատեայ ծովառմբակիր: Ասոնց համար ծախք կը ա նի 13,155,000 ոսկի:

—ԽՐՈՒԱԹ Յանձնախումբն, որուն պաշտօն տրուած էր ճշդել և գիր առնուլ Խրուադիոյ գանգատանե ընդդէմ Հունգարիոյ, որոշեց պահանջել որ Խրուադիոյ ամէն կառավարա կան շէնքերուն վրայ մաճառերէն և խրուադերէն երկլեզուեան զինանշան վրայ խրուադական դրօշը միայն ծածանի: Կը յանձնարարէ նաեւ, որ վե տառութիւնք, պաշտօնական, ազ թղթատանց, հեռագրատանց և ե կաթուղւոյ կայանաց վրայ խրուադե րէն միայն լինին, և խրուադ. լեզո գործածուի ամէն պաշտօնական թղ թակցութեանց մէջ, խրուադ. և մաճառ. իշխանութեանց միջեւ:

—ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնը, տե նելով որ օղիի մենավաճառը, զոր կը պա հանջէր, քուէովին մերժուելու վրայ Խորհրդարանէն, նոր ծրագիր մը կը յօ նէ, որով կը բարձրացնէ օղիից ըմպելեաց տուրքերն, իբրեւ փոխարինութիւն մեն վաճառէն ակնկալեալ հասութից:

—ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ կառավարութիւնն ո նական ծրագիր մը ներկայեց Խորհրդարա նին, արգիլելու համար ոսկեխաղ խաղեր խումբ, մանաւանդ խափանելու հա խարդախեալ կարգ եղին («Մանկար անուն») վաճառումը:

— ՎԻԼՀԷԼՄ Կայսրը Թիրկարդէ գործավայրին մէջ յարմար գետին մը ս գնեց արձան մը կառուցման համար Վ սինկ գերման բանաստեղծին: Արձան կառուցման համար 300,000 մարք հանգանակուած է արդէն:

—ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ և Աւստրո-Հունգար միջեւ առեւտրական նոր դաշնագրոյ կնքումը ծանր դժուարութեանց կը բախ

—)(61)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Բ.

ԱՆՑԵԱԼՆ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅՆ

«Վայրկեան մը յետոյ շոգենաւն անտես եղած էր աչքէս, և միայն իւր շոգեսայլ խոխնջիւնները կը լսէի:

«Կէս ժամու չափ յետոյ, հանդարտ ծովու մը մէջէ լողալով աւազուտ ծովեզր մը հասայ, և առանց մէկէ մը տեսնուելու՝ ցամաքն ելնելով քարաժայռերուն մէջ մտայ, հանդերձներս հագայ, և խոնջութիւնս քաղցես յաղթելով, չոր մամուռներով ծածկեալ սորի մը մէջ ննջեցի:

«Արեւուն ծագած ժամանակ Պրինտիզի մտայ, քաղաքին համեստ օթեւաններէն միոյն մէջ սենեակ մը վարձեցի, և նոր կենացս ծրագիրն որոշելէ առաջ՝ դէպքերուն սպասեցի:

«Երկու օր յետոյ կարդացի լրագրաց մէջ թէ Թրիէստի դաւադրութեան գործը վերջացած էր: Կ'ըսուէր նաև թէ Սանտորֆ կոմսին դիակը գտնելու համար եղած խուզարկութիւնք ապարդիւն մնացած էին. ուստի կատարելապէս մեռեալ համարուած էր՝ իբրեւ իմ երկու ընկերներուս՝ Լատիսլաս Զաթմարի և քու հօրդ Ստեփան Պաթորիի հետ՝ Բիզինոյի բերդին հրապարակին վրայ գնդակահար ընկած:

«Ես, մեռեա՛լ . . . : Ոչ, Պետրո՛ս, և պիտի տեսնուի թէ ո՛ղջ եմ:»

Պետրոս Պաթորի անյագաբար մտիկ ըրած էր Տօքթորին պատմութիւնը: Գերեզմանի մը մէջէ խօսուածի պէս խոր տպաւորութիւն մ'ըրած էր վրան: Այո՛, Մաթիաս Սանտորֆ կոմսն էր որ այսպէս կը խօսէր: Իւր դէմ տեսնելով հօրը կենդանի պատկերն, իւր սովորական պաղութիւնը քիչ քիչ թողեր, և իւր սիրտն ամբողջապէս բացեր էր նմա. զայն՝ ինչպէս որ էր՝ այնպէս ցուցեր էր նմա, այնչափ տարիներէ ի վեր ամենէն ծածկելէ զկնի: Բայց տակաւին չէր յայտնած ինչ որ Պետրոս անհամբերութեամբ կը փափաքէր իմանալ, ինչ որ անկէ սպասած գործակցութեան կը վերաբերէր:

Ադրիականէն անցնելու յանդուգն ձեռնարկին վրայ ըրած պատմութիւնը կատարելապէս ճշմարիտ էր: Տօքթորն ողջ առողջ Պրինտիզի հասած էր, իսկ Մաթիաս Սանտորֆ մեռեալ պիտի մնար ամենուն համար:

Բայց Պրինտիզիէն անյապաղ մեկնիլ պէտք էր: Այդ քաղաք պարզ նաւահանգիստ մ'է: Հնդկաստան գնացողք անոր նաւ կը նստին, և Արեւելքէն Եւրոպա եկողներն ալ հոն կ'ելնեն: Շաբաթը մէկ կամ երկու օրերէ, և մանաւորապէս «Թերակղզային և Արեւելեան ընկերութեան» շոգենաւերուն եկած օրերէն զատ, ուրիշ ամէն օր ամայի էր: Ուստի այս բան բաւական էր ճանչցնելու Բիզինոյի բերդին փախստեայն. և թէպէտ իւր կենաց համար վախնալու բան մը չունէր, բայց, ինչպէս արդէն ըսինք, կ'ուզէր որ ամէն մարդ հաւատար թէ մեռած էր ինք:

Զայս կը խորհէր Տօքթորը Պրինտիզի հասնելուն հետեւեալ օրը Կլէօպատրայի կոթողին առջեւի դարաւանդին վրայ պտըտած միջոցին, նոյն այն տեղն, ուր Ապպիական վաղեմի ուղին կ'սկսէր: Արդէն որոշած էր նոր կենաց ծրագիրը: Կ'ուզէր Արեւելք երթալ, հարստութիւն և անոր հետ զօրութիւն ձեռք բերել: Բայց Փոքր-Ասիոյ ծովեզրները բանող շոգենաւերէն մին նստիլ ամէն ազգէ ուղեւորաց հետ, իւր գործին չէր կրնար գալ: Ինքզինք ծածկելու յարմարութիւն ունեցող փոխադրութեան միջոց մը պէտք էր իրեն, և այս ալ չէր կրնար Պրինտիզիի մէջ գտնել: Այս պատճառաւ երեկոյին շոգեկառքը նստաւ, Օթրանթ գնաց:

Ժամակէսէն կառախումբն հոն հասաւ: Անդ, այն գրեթէ լքեալ նաւահանգստին մէջ, Տօքթորն առագաստանաւ մը գտաւ, որ ալպանիական փոքր ձիեր պիտի տանէր ի Զմիւռին:

Հետեւեալ օրը նաւը ճանբայ ելաւ, և յաջող նաւարկութեամբ քանի մ'օրէն Մաթաբանի հրուանդանը դառնալով Զմիւռնի նաւահանգիստը հասաւ:

Տօքթորն համառօտիւ պատմեց Պետրոսի իւր ուղեւորութեան այս մասն, և թէ ինչպէս լրագրերէն իմացեր էր իւր փոքրիկ աղջկան անակնկալ մահն, որով ինք մինակ կը մնար աշխարհի մէջ:

«Վերջապէս, ըսաւ, Փոքր-Ասիոյ այն հողին վրայ էի, ուր այնչափ տարիներ պիտի ապրէի անծանօթ: Ազատօրէն պիտի փնտռէի բնագիտական, տարրաբանական և բժշկական ուսմանց մէջ, որովք սնած էի պատանեկութեանս միջոցին Հունգարիոյ վարժարանաց և համալսարանաց մէջ, ուր հայրդ այնչափ նշանաւոր կերպիւ կը դասախօսէր:

«Յուսացածէս աւելի կրցի յաջողիլ, նախ ի Զմիւռին, ուր եօթն-ութ տարւոյ մէջ համբաւ ստացայ իբրեւ ճարտար բժիշկ: Քանի մ'անյուսալի բոյժեր զիս յարաբերութեան դնելով այն երկիրներու ամենահարուստ անձանց հետ, որոշեցի մեկնիլ Զմիւռնէն: Եւ հին ժամանակաց վարժապետներուն նման բժշկելով և միանգամայն բժշկութեան արուեստն ուսուցանելով, ծանօթացայ Փոքր-Ասիոյ Թուլէմներուն և Հնդկաց Բանտիթներուն անծանօթ բժշկութեանց, պտըտեցայ այն ամէն գաւառները, քանի մը շաբաթ կամ քանի մ'ամիս կենալով իւրաքանչիւրին մէջ, հրաւիրուելով, խնդրուելով ի Գարա-Հիսար, ի Պէնտեր, յԱտանա, ի Բերիա, ի Տրիպոլիս, ի Դամասկոս, մեծ համբաւ տանելով առջեւէս և մեծ հարստութիւն հնձելով, որ համբաւիս հետ ի միասին կ'աճէր:

«Բայց բաւական չէր այս: Անսահման զօրութիւն մ'ստանալ պէտք էր ինձ Հնդկաստանի մեծափարթամ Րաճաներուն նման, որոց հարստութիւնն իրենց գիտութեան պէս անհուն է:

«Առիթը ներկայացաւ:

«Հիւսիսային Սուրիոյ Համա քաղաքին մէջ մարդ մը կար որ կը մաշէր յամր հիւանդութեամբ մը, և մահամերձ վիճակի հասած էր: Ոչ մի բժիշկ չէր կրցեր ճանչել նորա հիւանդութիւնն, և հետեւաբար անհնար եղեր էր պատշաճ դարման մը մատուցանել: Այդ մարդ, որ Ֆազ-Րհամթ կ'անուանէր, բարձր պաշտօններ վարած էր Օսմանեան Պետութեան մէջ: Քառասունհինգ տարու էր, և չէր ուզեր բնաւ բաժնուիլ կեանքէ մը, որուն ամէն հեշտութիւնները կրնար վայելել իւր ահագին հարստութեամբ:

«Ֆազ-Րհամթ լսեր էր անունս, վասն զի այն ժամանակ համբաւս մեծցած էր արդէն: Համա հրաւիրեց զիս, ես ալ գնացի:

«Տօքթո՛ր, ըսաւ ինձ, հարստութեանս կէսը քուկդ է, եթէ զիս բժշկես:

—Պահէ հարստութեանդ այդ կէսը, պատասխանեցի: Քեզ կը խնամեմ, և եթէ Աստուած կամենայ, կը բժշկեմ:

«Ուշադրութեամբ քննեցի հիւանդն, յորմէ ձեռք քաշած էին բժիշկներն ըսելով թէ քանի մ'ամսոյ կեանք միայն ունէր: Բայց ես յաջողեցայ ճանչել հիւանդութիւնն: Երեք շաբաթ չզատուեցայ հիւանդին քովէն, որպէս զի տուած դարմանիս արդիւնքը մօտէն զննեմ: Ֆազ-Րհամթ կատարելապէս առողջացաւ: Երբոր զիս վարձատրել ուզեց, ինչ որ արդարապէս պատշաճ կ'երեւէր ինձ, զայն միայն ընդունեցի և մեկնեցայ Համէն:

«Երեք տարի յետոյ, Ֆազ-Րհամթ, ո մէջ գլորուածով կը զարնուի կը մեռնի. Զաւակ, ազգական կամ ժառանգ չունենալ ինձ կտակած էր իւր բովանդակ հարստութիւն, որ 125 միլիոն ֆրանքի կը հասնէ:

«Տասն-երեք տարի կար որ, Բիզինոյի փախստեայն Փոքր-Ասիոյ այդ գաւառնե ապաստանած էր: Տօքթօր Անթէքիրթ անունն, արդէն հռչակած էր համայն Ա ոյ մէջ իբրեւ հրաշալի բոյժեր ընող բ ժշկի մ'անունն: Ուստի ձեռք բերած ուզած արդիւնքս: Կը մնար այժմ հաս կենացս միակ նպատակին:

«Որոշեր էի վերադառնալ յԵւրոպա, կ գտնէ Միջերկրականի մէկ կողմն: Անոր ծովեզերեայ երկիրներն այցեցի, և բաւ տակ վճարելով՝ հարուստ և արգաւ կղզի մը գնեցի, որ կրնար փոքրիկ գաղթ կանութեան մը նիւթական պիտոյքը լիո հոգալ, այն է՝ այս Անթէքիրթա կղզի: Աստ բացարձակ իշխան եմ ես, Պետրո առանց հպատակաց թագաւոր, բայց ո՛ պիսի ծառաներ կամ ոստիկաններ ուն որք հոգւով մարմնով անձնուէր են ին ո՛րպիսի պաշտպանողական միջոցներ ո նիմ, որք անհրաժեշտ պիտի լինին երբեք նեմ լինելնեմ. ո՛րպիսի հաղորդակցական գործիներ, որք զիս Միջերկրականի այլ այլ կէտերուն հետ կը կապեն, ո՛րպիսի արագընթաց նաւեր, որովք գրեթէ տէր ղած եմ Միջերկրական ծովուն:

—Միջերկրականի ո՞ր կողմն է, Անթէքիրթա կղզին, հարցուց Պետրոս Պաթորի:

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բա՛ր. Մեծ-Եպարքոսին, Դատական Նախարար Վսեմ. Սէրվէր փաշայի և Խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտիի հետ։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ՍՈՎԵԼՈՑ ԽՆԱՄԱՏԱՐ
ԵԳԻՊՏՈՍԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Երէկ ի հրապարակ ելաւ Հայաստանի և Փոքուն Ասիոյ Սովելոց ազգային Կեդրոնական Յանձնաժողովոյն ընդարձակ Տեղեկագիրն, որ չափին մեծ էջի վրայ մօտ 200 երես պարունակէ, և մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր։ Այս Տեղեկագիր ազգային սովորական համարատուութիւններէ կը տարբերի իբրև պատմական և գրական գործ մը, որոյ ամեն մէջ ըլլալը է կարևոր տեղեկութեամբք և իմաստական խորհրդածութեամբք ու ծանօթութեամբք։ Տեղեկագիրը խմբագրած է Գեր. Տ. Մաղաքիա Ծ. Վ. Օրմանեան, մինչ Կ. Պոլիս էր։ Տեղեկագիրը պատմէ սովին ծագումն և սաստկացած տաժանմիկ երեւոյթներն. Յանձնաժողովոյն կազմութիւնն և գործառնութեան եղանակն, հանգամանաւորութեանց ձեւերն արդիւնքը. սովելոց բաշխուած նըպաստներուն զանազան տեսակները։ Կը արագէ սովեալ գաւառաց տնտեսական պայմանները։ Կը պարունակէ հանգանակութեանց և բաշխմանց հաշիւներն ու ցուցակներն.— ամենքն ալ շատ կարգ, դիւրահասկնալի և հրահանգիչ ոճով ու ձեւով։ — Յանձնաժողովն իւր վերջին նստին մէջ, 1884 սեպտ. 23 ին գումարուած, վաւերացուցած է սոյն Տեղեկագիրն իւր անդամոց ստորագրութեամբ, և քիչ ատեն յետոյ նոյն հաստատած վաւերացուցած է հոգելոյս Տ. Ներսէս Պատրիարքն, որ իւր ստորագրութեան ներքեւ աւելցուցած է, «Լաւ եթէ տպագրեսցի»։ — Մեր վաղուան թուով մանրամասնաբար կը խօսինք Տեղեկագրոյն շահագրգիռ պարունակութեանց վրայ։ Բայց ամեն ազգասէրի համար որ փափաքի չատէ կը թափանցել ազգին վիճակին, անհրաժեշտ է ունենալ Տեղեկագրոյն օրինակն, որ ի վաճառ հանուած է ի գին 10 ղրուշի։ Կեդրոնատեղին է Յանձնաժողովոյն Գանձապահ Կիւլպէնկեան Ա. Է. էֆէնտիի գրասենեակն, ի Հանօլու Խան, թիւ 2։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան անդամուհիք հրաւիրեալ են ընդհանուր ժողով գումարելու յառաջիկայ շաբաթ օր, 22 մարտ, ժամ 7ին, [illegible] Վսեմաշուք Տիկին Տիւսապ փաշայի բնակարանն, Բերա, Ժուռնալ փողոց, թ. 20։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Ա. ՑՈՒՑԱԿ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

Կայս. օսմ. Պանքա 65 օսմ. ոսկի, Պրնց. Աբրահամ փաշա Քորուքճեան 25, Օրէնթալ Երկաթուղեաց Ընկերութիւն 15, Մեծ. Տեարք Յ. և Մ. Խասեան 15, և Ս. Կիւլպէնկեան 15; Բարձր. Հալիմ փաշա Եգիպտական իշխան 10, Մեծ. Տեարք Պօղրեան Եղբարք 10, Գ. և Ն. Ներսէսեան 10, Ժ. Զօրնի, գործակալ «Լոյտ»ի ընկերութեան 10, Մ. և Ա. Ունճեան 10, Մ. Եպիսկոպոսեան 10, Յ. Կիւմիւշեան 10, Վսեմ. Տեարք Ս. և Ս. Մաքսուտ 10, Մեծ. Տեարք Գարակէօզեան 10, «Օսմանլը» Տպարան 10, Կարապետ աղա Քարաքէշեան 8, Մեծ. Տեարք «Օրոզդի» Վաճառատուն 8, «Բէյթ Էլ Մալ Օթոման» Պանքա 7.50, Յ. և Յ. Նորատունկեան 7, Բ. Հալաճեան 6, Կիւմիւշճեան Եղբարք 6 օսմ. ոսկի։

Գումար երկու հարիւր եօթանասուն երկու ու կէս ոսկի Օսմանեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ

Ռոտոսթոյի կառավարիչ Իպրահիմ էֆ. նոյն պաշտօնով Գարա Հիսար փոխադրուեցաւ և նմա յաջորդեց Ռոտոսթոյի, Գարա Հիսարը Շապին կառավարիչ Նէճիպ պէյ։

Ֆէրիք Հաճի Հիւսէյին փաշա, որ Խարբերդ կը գտնուի, Եմէնայի օսմ. օրդուայն մէջ պաշտօնի մը կոչուած լինելով, Խարբերդէն մեկնիլ է իր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր վերջին նիստերէ միոյն մէջ երկարօրէն բաղեր է Աղեքսանդր իշխանին կողմէ Բ. Դրան ուղղեալ հեռագրոյն վրայ, որով Ն. Բարձրութիւն մանրամասնաբար պարզած էր այն պատճառներ որք հարկադրած են զինքն հրաժարիլ Թուրքօ-պուլղարական Պայմանագիրն ստորագրելէ։

Յետ երկար խորհրդակցութեան, որոշուեր է յանձնարարել Կատըպան էֆէնտիի որ յայտնէ Աղեքսանդր իշխանին, թէ Բ. Դուռ նորա յառաջ բերած պատճառները լաւ մը քննած լինելով, մեծ Տէրութեանց դեսպաններուն պիտի հաղորդէ զայնս, անոնց կառավարութեանց կարծիքն առնելու համար։

* * *

Այս առաւօտ Հաւաս կը ծանուցանէ թէ մինչեւ երէկ իրիկուն Աղեքսանդր իշխանին կողմէ նոր պատասխան մը չէր եկած Բ. Դրան։

Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու թէեւ մտադիր էր ուղեւորութիւն մ'ընել ի Ռուսիա, սակայն պուլղարական խնդրոյն արդի դժուարութեանց պատճառաւ յետաձգած է իւր ուղեւորութիւնն։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին օրերս բուռեցաւ թէ իտալական կառավարութիւնը կ'ուզէ միջնորդել Բ. Դրան և Պուլղարիոյ իշխանապետութեան միջեւ, համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Մօնիթէօր Օրիէնթալ իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կը հաստատէ զայս լուր, ծանուցանելով թէ իտալական դեսպան Պ. Կալվանիա ի դիմաց իւր կառավարութեան առաջարկած է Բ. Դրան նոր բարեփոխում մ'ընդունիլ Թուրքօ-պուլղարական Պայմանագրոյն այն յօդուածի տեղ որ դժուարութեանց առիթ կ'ընծայէ։ Իտալիոյ առաջարկած բանաձեւն է հետեւեալը։

«Պուլղարիոյ իշխանն Արեւ. Րումէլիի կուսակալ անուանուած է։»

Ղալաթիոյ ուրիշ թերթեր հաւաստ չեն ընծայեր այս լրոյն։ Եթէ Իտալիոյ միջամտութիւնն ստոյգ ալ լինի, չկարծուիր որ ընդունուի Պարոն Կալվանիայի կողմէ առաջարկեալ բանաձեւն որ խնդիրը փակելու հանգամանք մը չընծայեր և չկրնար գոհացնել տալ ո՛չ Աղեքսանդր իշխանին որ իւր ցկեանս անուանումն կը խնդրէ և ո՛չ ալ Բ. Դրան որ հնգամեայ պայմանաժամին վրայ պնդէ։ Այս բանաձեւին մէջ յիշուած իսկ չէ Աղեքսանդր իշխանի անունն որ խնդրոյն էական կէտը կը կազմէ։

ՄԱՃԻՏ ՓԱՇԱ ԵՒ ԿԱՏԸՊԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Երէկ առաւօտ Վառնայի թղթաբեր շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ Մաճիտ փաշա, ընկերակցութեամբ Րէշիտ պէյի։

Օսմ. պատուիրակը շոգենաւէն ելնելուն ուղղակի կայս. պալատ գնաց և անտի ի Բ. Դուռն՝ ուր տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց նախարարին և քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարաց հետ։

* * *

Կատըպան էֆէնտի ևս, որ յատուկ պաշտօնով Սոֆիա կը գտնուի, Բ. Դրան հեռագրական հրամանին համաձայն ճանբայ ելած է Կ. Պոլիս գալու համար։ Կատըպան էֆէնտի երէկ Փիլիպէ ժամանելով, երեկոյին մեկնած է Ադրիանուպոլսոյ կառախումբով և այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Առողջապահական Վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերականն հեռագրով ուղղեց առողջապահական բոլոր կայարանաց։

Մեր յունուար 12 ամսաթիւ շրջաբերականաւ հրամայուած տասնօրեայ քարանթինան ջնջուած է սպանիական նաւահանգիստներէ եկող բոլոր նաւուց համար, ի բաց առեալ Թարիֆա և Բառսելի գաւառն որք բուն առաջնոյն տասնօրեայ քարանթինայի ենթարկուած կը մնան։

Այս անօրինութիւն պիտի գործադրուի շրջաբերականիս ընդունելութեան թուականէն սկսեալ։

Իսկ Վենետիկէն և շրջակայներէն եկող նաւուց համար հաստատեալ [illegible] քարանթինան անփոփոխ կը մնայ։

ՓԻԼԻՊԷԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փիլիպէէն 9|21 մարտ թուականաւ կը գրեն առ Մօնիթէօր Օրիէնթալ.

Նախորդ նամակաւ մը (զոր նոյնպէս թարգմանեցինք) ծանուցի թէ Պուլղարիոյ պահպանողական կուսակցութեան պարագլուխներէն պատգամաւորութիւն մը Սոֆիայի ռուսական հիւպատոսարանին դիմելով խնդրագիր մը մատուցած են, որով կը խնդրէին Ցարէն ազատել զՊուլղարիա և իւր բարձր պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ զայն։ Կիմանամ այժմ թէ, անցեալ երեքշաբթի օր Արեւ. Րումէլիի բնակչաց կողմէ ևս նմանօրինակ ուղերձներ մատուցուած են առ Պ. Ինկէլմթրոմ՝ գործակատար Փիլիպէի ռուսական հիւպատոսարանին։

Աղեքսանդր իշխանի կառավարութեան կէս-պաշտօնական թերթն՝ Թըռնովսքա Գօնսթիթիւցիա՝ կը պատմէ թէ վերոյիշեալ «արարողութիւն» հետեւեալ կերպիւ տեղի ունեցած է ի Սոֆիա։

«Ամսոյս 2/14ին, Ռուսիոյ կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Զանքոֆ, Սուքնարոֆ և իրենց արբանեակք, մէտրապոլիտ մը, քանի մը քահանայք, երկու երեք Սոֆիացիք, Կարմիր-Խաչի պաշտօնատարներէն շահախնդիր ոմանք և Պեկլոֆի կուսակիցք, յանուն պուլկար ժողովրդեան ուղերձ մը մատուցին ռուսական գործակալութեան, որով կը խնդրեն Ցարէն ազատել զՊուլղարիան իւր անտանելի տառապանքներէն և իւր պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ զայն։ Պատգամաւորաց մին այդ երեկոյին յայտարարեր է թէ քանի մը օրուան մէջ [illegible] պիտի ճանբէ իշխանութեան վրայ գտնուող կառավարութիւնն, անոր տեղ կարգելու համար նախարարութիւն մը որ նպաստաւոր լինի ռուսական գաղափարաց։ Նոր նախարարք նախ և առաջ պիտի երդնուն թէ պիտի անհետացնեն Հարաւային պուլկարիա անունն և պիտի վերադառնան զարձեալ Արեւելեան Րումէլիին իւր նախկին վիճակի բարենշան վերահաստատման»։

Այս է ահա Պ. Քարավէլոֆի բերան համարուող թերթի լեզուն։

Նոյն թերթը կը յարէ թէ Թուրքօ-պուլղարական Պայմանագրոյն դէմ յարուցեալ դժուարութիւնը պարզապէս ցոյց մ'է զոր Աղեքսանդր իշխանը կ'ուզէ ընդդէմ Ռուսիոյ, որ այդ համաձայնութեամբ «կ'ուզէր ամենածանր վտանգի ենթարկել պուլկարական Թագն»։

—Անհիմն կը կարծուին այն զրոյցները թէ Սոֆիայի մէջ ցոյցեր եղեր են իշխանին դէմ. դէթ այս տեղ (ի Փիլիպէ) ոչինչ տեղեկութիւն ունիմք։

Ականերեւ է թէ իշխանն յետաձգած է իւր ուղեւորութիւնն յԱրեւ. Րումէլի, կ'երեւի թէ իրաց ծանր կացութեան պատճառաւ։ Յետաձգուած է նաեւ պաշտօնական վիճակի բարձման խորհուրդը։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Մարդահամարի Վարչութիւնն այս առաւօտ Թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ որ, թէ Պոլսոյ և թէ գաւառաց բնակիչներէն անոնք որք մարդահամարի ժամանակ պաշտօնով կամ այլ պատճառաւ իրենց հայրենիքէն բացակայ գտնուած և մարդահամարի գործողութենէն յետոյ վերադարձած կամ օրինաւոր պատճառաւ չեն կրցած արձանագրուիլ, կրնան մինչեւ ներկայ տարւոյ ապրիլի վերջը Մարդահամարի Վարչութեան դիմելով ինքզինքնին արձանագրել տալ և Օսմանէներն ընդունիլ։ Սոյն պայմանաժամին լրանալէն յետոյ, այն անձինք որք արձանագրուած չեն, իբրեւ օրինազանց նկատուելով օրինաց տրամադրութիւնք ի գործ պիտի դրուին անոնց նկատմամբ։

Անգլիական դեսպան Սըր Թօրնթըն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տասեան էֆէնտիի հետ։ Սըր Թօրնթըն այցելութիւն տուաւ նաեւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի տնօրէն Րէֆէթ պէյին։

Նախընթաց թուով մը ծանուցինք թէ Տրէզտի Մարմնամարզական Ընկերութեան (Թըռն վէրէյն) անդամք կը պատրաստուին Կ. Պոլիս այցելել յառաջիկայ ամրան մէջ։

Կիմանանք թէ Պուքրէշի գերմանական Մարմնամարզական Ընկերութեան անդամք ևս յուլիս ամսոյ մէջ Կ. Պոլիս պիտի գան։

Վիէննայէն ևս լուր կ'առնուն թէ «Գիտնական Բլիւպ»ի անդամք կը պատրաստուին ուսումնասիրական պտոյտ մ'ընել յարեւելս։ Այս վերջինք, յորս մեծանուն աւստրիացի գիտնականք կը գտնուին, աւելի կանուխ պիտի հասնին Թուրքիոյ մայրաքաղաքն, հաւանաբար ապրիլ ամսոյ մէջ։

Այս երեքշաբթի օր Արտաքին գործոց գործոց Նախարարութեան դատական դիւանի պաշտօնատարք զայրանալով իրենց տնօրէն Րէշիտ պէյի վարմանց դէմ, խմբովին հրաժարական տուին, յայտարարելով թէ նախապատիւ կը համարին ուրիշ դիւանի մը մէջ աշխատիլ, նոյն իսկ նուաստ ամսականով։ Չորեքշաբթի, Րէշիտ պէյ կոչելով յիշեալ դիւանի պետը, յանդիմանեց զայն թէ թելադրիչ եղած էր իրեն դէմ եղած այս այս ցոյցին և պաշտօնապէս ծանուցեց նմա թէ պաշտօնանկ եղած է։

Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա իմանալով որ կայս. հրամանաւ անուանեալ պաշտօնատար մը, որ կայս. հրամանաւ միայն կրնայ պաշտօնանկ լինել, հրաժարեցուցած է Րէշիտ պէյի կողմէ, դիւանապետը վերահաստատեց իւր պաշտօնին մէջ, և արտօնեց զինք վասն տնօրէնի և ի բացակայութեան նորա ստորագրել բոլոր պաշտօնական թուղթերը։

Սայիտ փաշայի սոյն արդար տնօրինութիւնն երախտապարտ կացուցած է արտաքին գործոց նախարարութեան բոլոր պաշտօնատարներն։

(Մօնիթէօր Օրիէնթալ)

Նէօլօկօս կը ծանուցանէ թէ Խրիսթաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս 20 օսմ. ոսկոյ գումար մը նուիրած է Բրինքիբօյի յունական վարժարանց։

Մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան օգնական քարտուղարներէն Պ. Հիւկս Լօկօթէթի դեսպանական քարտուղարի աստիճանի բարձրացաւ, հրամանաւ Ֆրանծ Եօզէֆ կայսեր։

Այս երկուշաբթի օր, երկու անկլիքան միսիոնարք, որք Անգլիոյ գահերէց Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսին կողմէ յանձնարարական մ'ունէին, Ֆէներ Պատրիարքարանը գացեր են։

Քանթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսն կը խնդրէր Ամեն. Յովակիմ Պատրիարքէն՝ Անտիոքայ Յունաց Պատրիարքին ուղղեալ յանձնարարական մը տալ այդ երկու միսիոնարաց, անոնց կրօնական պաշտօնը դիւրացնելու համար։

Տ. Յովակիմ Գ. փութացեր է, առանց իւր Սինոդի կարծիքն առնլու, խնդրուած յանձնարարականը տալ անմիջապէս։

Տրապիզոնի նորընտիր կուսակալ Սուրուրի էֆէնտի երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Երէկ ոստիկանաց անցեալ տարւոյ յունիսի ամսականները վճարուեցան։

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թուրքիոյ կամրջոց և խճուղեաց քննիչ Սէլիմ Սըրրի փաշա Պաղտատին հասեր է։

Նախորդ ամսոյ սկիզբները, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խանի հովանաւորութեան ներքեւ պարահանդէս մը տրուած էր Բերայի Նոր Թատրոնին մէջ, ձեռամբ մասնական Իխուանը Րըֆըք օթեակին։

Արդ, կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարահանդէսի հասոյթն հետեւեալ կերպիւ բաշխուած է։ Հաց և ածուխ Թաթավլայի, Շիշլիի և Բանկալթիի աղքատաց և գաղթականաց և Խասգիւղի հրէից. 5000 օխա ածուխ՝ Պէշիքթաշի թուրք աղքատաց. 2500 օխա ածուխ յոյն աղքատաց և նոյնքան ևս հայ աղքատաց։ Նմանապէս դրամական նպաստներ զրկուեր են Պոլսոյ թուրք հիւանդանոցներուն, մեր ազգային հիւանդանոցին, Բերայի անգլիական Տօրքաս բարեգործական ընկերութեան և Ղալաթիոյ հրէից վարժարանին։

Սոյն տեղեկութիւններն հաղորդուած են Մօնիթէօր Օրիէնթալ լրագրոյն միջոցաւ։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ

ԱՏԷԼ ՔԻՐՑԷՅ ԽՈՋԱ ՏԱՀԻՐՊԷՐԻ
ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԻՒՐԻՒՔ ՕԼՈՒՆԱՆ
ԲՈՒԼԻՒԼ Է ՄԻՌՕՐ ՏԸ ՊԼԱՆՔԱՌ
ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՑՕ
ՄԻՆԱՔԻՁՄ ՌԻԿՕԼՕ
ԲՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌՕԺԷ
ԷՆԺԷՔՍԻՕՆ ՊՌՕՎ

նամ էճզալարըն Տէրսաատէթ էճզաճըլարըն պազըլար թարաֆընտան թագլիտ վէ հիլէլի օլարագ ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղու մէմուլըմըզ օլուպ, պունտան պէօյլէ պու մագուլէ ախզ ու իթա իլէ մէշղուլ օլանլարըն խամի զաղէթալար վաքթալը իլէ իլան վէ միւթէճասըրլէրինին հաքգընտա տախի նիզամը տայիրէսինտէ իգամէի տավա օլունաճաղը պիլճումլէ էճզախանէ սահիպլէրինէ իխթար օլունուր։

Բարիզ էճզաճըլարընտան
ՊԼԱՆՔԱՐ ՎԷ ՔՈՒՄԲ.
Ժ. ՖԷՐՐԷ
Հ. ՖՈՒՐՆԻԷ ՎԷ ՔՈՒՄԲ.
Բ. ՐԻԿՕԼՕ » »

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՔ Ի ՊԵԼՃԻԱ

Պրուքսէլ, 25 մարտ

Գործադուլը կը շարունակէ Լիէժի ածխահանքերու մէջ. բայց վիճակն օր քան զօր կը ծանրանայ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ի ՊԻՐՄԱՆԻԱ

Լոնտոն, 25 մարտ

Մանտալէէն առնուած վերջին լրոց նայելով, Պիրմանիոյ ամբողջ ժողովուրդն ապստամբած է Անգլիացւոց դէմ։

ԳԵՐՄԱՆՔ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Հօնկ-Քօնկէն կը հեռագրեն Տէյլի-Նիւզի թէ գերմանացի գլխաւոր դրամատեարց եւ գործարանատեարց կողմէ Չինաստան ղըրկուած առեւտրական պատուիրակութիւնն բոլորովին ի դերեւ ելած է։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՔ Ի Մ. ՆԱՀԱՆԳՍ

Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գործադուլներն օր քան զօր կ'աւելնան Միացեալ Նահանգաց մէջ։

ԴՐԱՄԱՏԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

Ղալաթիա, 14 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամս.	Լոնտրայի	վրայ	(պանքայի)	110 7/8
3 »	»	»	(վաճառ.)	110 1/2
3 »	Բարիզի	»	(պանքայի)	22 75
3 »	»	»	(վաճառ.)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ, գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.			16 9
Պօրսային գոցուելէն վերջ	»	»	16 9
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	»	16 11
Բարձրագոյն գին	»	»	16 12
Ստորագոյն »	»	»	16 11
Կէս օրին	»	»	16 11
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. կ.		25
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » Գ. կ. » »		15 30
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ. » »		16 11

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուան գոցուելու	76 25
Այս առտու բացուելու Գ. կ.	77 05
Կէս օրին	77 05

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. լ. ր.		3 20
Քրէտի ժէնէրալ	» »	Օսմ. »		6 10
Պանք տը Գօնս.	» »	» »		4 30
Բօս. Շանթ է վափէօր	» »	» »		3 20
Թրամվէյ	» »	»		285
Րումէլիի երկաթուղի		Ֆր.		38 50
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»		—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		»		55

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 36
Անգլիական ոսկի	»	110 24
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 20
Քրիմիզ	»	54 20
Ռուսական Թղթադրամ	»	8 94
» արծաթ	»	89
Ֆիօրին	»	8 30
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վեցնոց	»	102 20
Հինգնոց	»	102 10
Մէթալիք	»	97 20
Թասֆիէ	»	16

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 25 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 11/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելու	14 7/8
» » » գոցուելու	14 11/16
» » » Ա.	25
» » » Բ.	15 3/4
» » » Գ.	14 3/4
Օթոման 1871	72 1/4
Փոխառութիւն 1877	—
Պանք Օթոման	11 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	99 3/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	69 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	93 3/4
Տայրա Սանիէ	70 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօշիլտ)	93 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 25 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	—
Օսմանեան երկաթուղի	—

Բարիզ, 25 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 02 1/2
» » 3 %	80 72 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուելու	15
» » » գոցուելու	14 90
» » Սէրի Բ.	16
» » Գ.	14 90
Օսմանեան երկաթուղի	37 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	534 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ (գրն. կտրած)	522 50
» Ֆօնսիէ	1347 50
Բաժնետոմս Լինի	1210
Սուէզի ջրանցք	2042 50
Ռուսական 5% 1877ի	100 3/4
Իտալական Ռանթ	97 80
Եգիպտական միացեալ	350
Սպանիական (արտաքին)	57 7/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	362 50
3% Հելլենական	268 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 15

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 25 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 5
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	14 95
Եգիպտական	350

ԼԱ ՄԱՆՀԱՅՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ
Ընդհ. Գործակալութիւն Պոլսոյ
Տ. Լըզէ եւ Վիքթօր որդի

Կ'ապահովագրեն ամեն հրաշէներ և ծրարներ որք կը պարունակեն դրամ, թանկագին մետաղ, արժեթուղթ, դրամատոմս, գոհարք ևն, յանձնուած ամեն առագի թղթատարական Վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։ [illegible] 50,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրեն շոգենաւով, կառախմբով, և մեծ ու փոքր երթեւեկութեան ընդ առագաստանաւերով փոխադրեալ ապրանքներ։

Գներն և պայմաններն յոյժ չափաւոր։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Պ. Պ. ԼԸԶԷ ԵՒ ՎԻՔԹՈՐ ՈՐԴԻ

Պոլսոյ ընդհանուր գործակալք «Մանհայմ Ապահովագրական ընկերութեան»։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԲԵՐԴ, փետր. 28

Կիւլպէնկեան բարեհամբաւ գերդաստանին պետ Սերովբէ էֆէնտիի կանխահաս մահը, զոր կը գուժէիք Ձեր անցեալ շաբաթու թերթերով՝ ամբողջ վիճակայնոցս հետ խորին տխրութեամբ համակեց և զմեզ. վիշտ մը որ Երջանկայիշատակ Ներսէս Սըրբազանի մահէն վերջ այսչափ ընդհանուր եղած չէր ազգին համար։

Եթէ շատեր համբաւէն սքանչացեալ կուլան այդ մեծ մարդոյն կորուստը, որ վաճառականութեան, մարդասիրութեան, ազգային գործոց խմբին մէջ մեծ և զգալի պակաս մը կը թողու, մեք մասնաւորապէս աւելի կուլամք ի մօտոյ և անմիջնորդաբար վայելած ըլլալով իւր բարերարութեան արդիւնքներն։

Սովի ատեն, երբ ի Սղերդ էինք, աւելի մօտէն կարող ացինք իւր սիրտն ու հոգին. կատարեալ վաճառական մ'էր նա, որ գիտէր խնայողութեամբ և արդիւնաւորապէս գործածել իւր դրամագլուխն. կատարեալ մարդասէր մ'էր նա, որ սովալլուկ անօթիներու վրայ կը գուրգուրար. կատարեալ հայ մ'էր նա, և զաւակի պէս կը սիրէր Հայկայ Թոռներն։ Այո՛, կատարեալ փրկիչ մ'եղաւ նա Սղերդի բիւրաւոր բնակչաց, ոչ միայն ազգին հանգանակած դրամով, այլ իւր մասնաւոր քսակով ալ, որոյ մատակարար լինելու պատուոյն արժանացած էի անձամբ։

Սղերդի դպրոցի սանուցք ևս կ'օրհնեն զինքն որ Մեկենաս մը եղաւ իրենց բարոյական ապաստանարան մը (դպրոց) պատրաստելով, և ձրիաբար իւր քսակէն տալով բարոյական սնունդ, գիրք, թուղթ և աշխարհագրական քարտէսներ։

Արդ, կ'ողբամ զինքն՝ ոչ գի միայն բարեկամ էր իմ անձին 30 տարիէ հետէ, այլ գի աւելի բարեկամ էր իմ վիճակին, իմ ազգին, իմ եկեղեցւոյն, որուն այնչափ մի բարեպաշտ զաւակն էր, և ահա իրաւամբ բովանդակ ազգն գրեթէ սուգի ուրեք կողբայ և կը սգայ իւր այս կարեւոր անձնաւորին վրայ։

Բաբերդ կատարեց իւր պարտքը, հոգեհանգիստ մը կարդալով հրապարակաւ նորա հոգւոյն որ անշուշտ աւելի երջանիկ վայր մը բնակելու գնացած է, և քաղելու իւր բարերարութեանց սերմերու արդիւնքը։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎՐԴ. ՆԵՎՐՈՒԶԵԱՆ

ԿԱՐԻՆ Ի 1885

Կարին, 21 փետրուար

Տարեկան տեսութեան ժամանակը թէպէտ քիչ մը անցած, սակայն օգտակարագոյն է հանդարտութեամբ դատաստան ընել քան շտապաւ քննադատել։ Անցեալ տարին քաղաքիս համար գէշ անցած չկրնար ըսուիլ, թէպէտ շատ լուսաւոր արդիւնքներով ու պայծառ յաջողութիւններով չ'փայլեցաւ։ Ժամանակները այնպէս գժնդակ են որ գոհութեամբ կը յիշատակեմք եթէ աղետալի պատահար մը չ'ունենանք։ Հարկաւ ընթերցողը կը հասկանայ ինքնիրեն թէ իմ տեսութիւն Կարնոյ ազգային շրջանակէն անդին չանցնիր. և առ այժմ գոնէ չեմ զբաղիր արտաքին գործերով և քաղաքագիտական ընդհանուր տեսակէտով։

Սակայն շատ լաւ անցան ազգին կառավարութեան, առաջնորդին և կուսակալին, և ազգայնոց և պաշտօնէից մէջ յարաբերութիւնք։ Թէպէտ և մերձակայ Վանայ կուսակալութեան մէջ ընդունայն կասկածանք և տարապարտ զրպարտանք բաւական վրդովեցին Վասպուրականի ազգաբնակութիւնը, սակայն անոնց արձագանքը չկրցաւ խռովել Կարնոյ հանդարտութիւնը. և յայտ գոհունակութեան արժանի է Կուսակալին խոհականութիւնը։ Գեր. Առաջնորդն ալ ձեռք առած զգուշաւոր միջոցներովն արդարապէս գնահատուեցաւ պետական պաշտօնեաներէն։ Այդ կէտին մէջ մեծապէս օգտակար եղաւ և Մէճիտիէ չքանշանի շնորհը, որ Ամեն. Պատրիարքին միջնորդութեամբ տրուեցաւ մեր Առաջնորդին։ Վսեմ. Կուսակալին միջնորդութեամբ չորրորդ կարգի չքանշան տրուեցաւ կուսակալութեան ժողովոյ անդամ Մեծ. Փիլիպպոս էֆ. Եկաւեանի և չորրորդ կարգի պատուոյ աստիճան կուսակալութեան գանձապահ և Վարչութեան Ատենապետ Մեծ. Յակոբ էֆ. Տիրացուեանի։ Այդ շնորհներն ալ լաւ տպաւորութիւն թողուցին։ Այնպէս որ սա օրերուն մէջ թէպէտ քաղաքական պատահարք եւ չարակամաց զրոյցք կ'սպառնան քաղաքիս խաղաղութիւնը այլայլել, այլ նախապէս հաստատուած փոխոխ վստահութեան շնորհիւ տակաւին գոհացուցիչ հանդարտութիւն կը վայելեմք։

Ազգային կացութիւն

Ներքին ազգային դիրքերնիս ալ խաղաղութիւն և հանդարտութիւն կը բուրէ։ Անհնարին է կարծել որ ամեն ազգային անհատ ամեն կերպով գոհ կարենայ լինել վիճակին առաջնորդէն, և բնաւ անձնական հաշիւներ չունենայ։ Սակայն ուրախալի է տեսնել որ բնաւ խնդիր մը չունիմք սիրտերը եւ միտքերը բաժանող, և ամենքն գոհ են իրաց ընթացքէն. ազգային գործեր համամտութեամբ կը կարգադրուին, և ժողովք և ժողովուրդք երկփեղկեալ իրարու գործերը խափանել չեն աշխատիր։ Այսչափ կրնայ լինել սպասածնիս։ Այդ խաղաղութեան հետեւանքն էր Գեր. Առաջնորդին եպիսկոպոսացման համար տրուած որոշումը։

Իսկ յառաջդիմական գործեր և ձեռնարկներ սովորականներուն զարկ ու փայլ տալէ անդին չեն անցնիր, և անոնք են գլխաւորապէս եկեղեցւոյ բարեզարդութիւնը և վարժարանաց բարեկարգութիւնը։

Եկեղեցւոյ բարեզարդութիւն.

Յընթացս տարւոյ բաւական ջանք եղաւ քաղաքիս միակ եկեղեցին նիւթապէս և բարոյապէս ճոխացնելու։ Գեր. Առաջնորդն շարունակ քարոզութեամբ և յորդորանօք և աշխատութեամբ ջնեա եղեւ եկեղեցւոյ զարդերը աւելցնել, և Հանգանակութեամբ և մասնաւոր նուիրատուութեամբ եկեղեցւոյն ստացաւ մի մեծ ջահ, քան ուհենդ շուրջառ, քան լաւ շապիկ դպրաց, թաղման փորուրարներ և շապիկներ, երկու մեծ գորգեր, և այլ սպասներ ։ Բարերարաց յիշատակը պատուելու և բարեսիրաց եռանդը շարժելու նպատակաւ յատուկ տարեդարձի Հանդէս մ'ալ Հաստատուեցաւ և կատարուեցաւ փառաւոր կերպով Ս. Էջմիածնայ տօնին օրը ։

Բարոյապէս ալ բարեզարդութիւնք պէտք է ըսուին. Ժողովրդեան կողմանէ արանց և կանանց եկեղեցասիրութեան եռանդը, եկեղեցւոյ մէջ պարկեշտ կարգապահութիւնք, և աշակերտաց երգեցողութեան մատղունեութիւնք։ Ոչ միայն դպրաց և դպրապետաց թիւը շատցած է, այլ և բոլոր աշակերտք եկեղեցական երգեցողութեանց կը կրթուին ։ Կիրակամուտի ամբողջ կարգը երկու Հարիւր յիսուն աշակերտք միաբերան կ'երգեն. և ասոնցմէ զատ չորս Հարիւր ստորին դասուց աշակերտք, և նոյնչափ օրիորդաց վարժարանին աշակերտուհիք, և Հարիւր քանէ աւելի Սանասարեան վարժարանի աշակերտք, կիրակամուտներուն և ուրիշ օրերուն խմբովին յեկեղեցի կը գտնուին ։ Սակայն Կարնոյ եկեղեցւոյն պէս ընդարձակ եկեղեցի մը պէտք է այդչափ բազմութիւն բովանդակելու և տակաւին ժողովրդեան տեղ թողլու Համար ։

Կենաց բարեխառնութիւն.

Որչափ ալ տակաւին շատ ըսելիքներ կան Հարսանեկան զեղխութեանց, մասնաւոր արբեցութեանց, և տօնական շռայլութեանց մասին, սակայն ամեն մարդ Համամիտ է ի վկայել թէ անցեալին բաղդատմամբ բաւական բարեխառնութիւն սկսած է ։ Այդ մասին Գեր. Առաջնորդին 1885ին Հրատարակած նշանադրութեան և պսակադրութեան Կոնդակը բոլորովին ապարդիւն եղած չէ, Կիրակնօրեայ քարոզութեանց մէջ ստէպ նոյն նիւթերը յեղյեղուեցան, և թէպէտ վերջին ժամանակներու քարոզութեանց գլխաւոր նիւթն եկեղեցւոյ խորՀրդոց մեկնութիւնն էր, սակայն կենաց բարեխառնութեան կէտերը յաճախ նոյն քարոզութեանց նշանաւոր մասը կը կազմէին։ Մասնաւոր արբեցութեանց դէմ նաեւ կուսակալն յատուկ տրամադրութիւններ ձեռք առաւ, որք գովութեան արժանի են ։

Վարժարանաց բարեկարգութիւն.

Աշնանային նոր բացումէ յետոյ Գեր. Օրմանեան ձեռնարկեց ստանձնել ազգային վարժարանաց վերատեսչութիւնն, և ներքին Հսկողութեան զօրանալովը վարժարանք լաւագոյն կացութիւն մը ստացան ։ Փոյթ տարուեցաւ նա ուսուցչաց խումբը բազմացնելու աշակերտաց աւելնալուն պատճառաւ։ Պատուելի Պօղոս էֆ. Թօմայեան բարեՀամբաւ ուսուցիչը վերստին ազգային վարժարանաց մէջ սկսաւ պաշտօնավարել իբրեւ դասատու կրօնագիտութեան և Հայկաբանութեան ։

Ազգային վարժարանաց յառաջդիմութեան գլխաւոր նեցուկը դրամական մատակարարութիւնը լինելով, Պատուարժան Թաղ. ԽորՀուրդն ուղղակի ստանձնած է զայն, և ցարդ կանոնաւոր վճարումներով ապաՀովցուցած է բարեկարգութեան կանոնաւոր ընթացքն ալ ։

Ազգային վարժարանք այժմ երեք են. Արծնեան կամ Մայր Վարժարան յարակից ստորին դասերով, ուր ընդամենն ութը կարգերու և տասներեք դասարաններու մէջ կը շարունակեն 640 աշակերտք և 16 ուսուցիչք ։ տեսուչն է Մեծ. Եղիշէ էֆ. Տուրսունեան։— Հախվերդեան կամ Օրիորդաց վարժարան, ուր 6 կարգերու և 8 դասարաններու մէջ կը գտնուին 420 աշակերտուհիք, 2 ուսուցիչք և 7 վարժուհիք. տեսուչն է Պատ. Նարապետ էֆ. Զաքարեան։— Տէրզարեան կամ Զայլաբալի վարժարան, ուր 2 կարգերու և 4 դասարաններու մէջ կը գտնուին 80 աշակերտք և 70 աշակերտուհիք, 3 ուսուցիչք և 1 վարժուհի ։ տեսուչն է Մեծ. Խաչատուր էֆ. Դնունի ։

Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Աղապալեան իրեն Հաշւոյն յատուկ վարժարան մը ունի բացած, ուր իբր 100 աշակերտք կան, բոլորն ազգայինք. սակայն ինքն Ազգ. Վարչութեան Հետ յարաբերութիւն Հաստատած չէ, և արտաքոյ ազգային իշխանութեան կը գործէ ։

Ազգային վարժարանք վեց եօթը տարեկանէ վար տղայ չընդունելնուն, անկէ պզտիկները փողոցներու մէջ մասնաւոր տուներ կ'երթան, և ասոնցմէ իբր 25 Հատ կը գտնուին իբր 250–300 մանր աշակերտներով և աշակերտուհիներով ։ Ասոնք վարժարան իսկ կոչուելու չափ ծանրակշռութիւն չունին։

Բուն ազգային վարժարանաց ուսումնական և բարոյական բարեկարգութիւնք բաւական գոՀացուցիչ ձեւ մը առած է։ Գլխաւոր թերութիւն մը օրիորդաց վարժարանին մէջ քաջավարժ ձեռագործի վարժուհի մը չլինելն է. ցարդ եղած Հետազօտութիւնք արդիւնք չունեցան. յուսալի է որ բարեյիշատակ Աղա Իզմիրեանցի կտակէն Կարնոյ օրիորդաց վարժարանին սաՀմանուած բաժինն այդ պէտքը դարմանէ, և այն գումարով Հնար լինի Կ. Պոլսէն յարմար վարժուհի մը բերել տալ ։

Սանասարեան վարժարան.

Այդ վարժարանին Համբաւը արդէն տարածուած լինելով, աւելորդ կը լինի այդ Համառօտ տեսութեանց մէջ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն տալ ։ Ցընթացս տարւոյ Հիմնադրին այցելութիւնը և տարեշրջանի փակման քննութիւնք աւելի եւս աճեցուցին վարժարանին փայլը ։ Աշնանային բացման վարժարանը ընդունեցաւ 34 նոր աշակերտներ և բացաւ իւր չորրորդ կարգն ալ, և այժմ չորս կարգերու և նոյնչափ դասարաններու մէջ կան Հարիւր քսան և երկու աշակերտք, յորոց 117 գիշերօթիկ և 5 միայն ցերեկօթիկ ։ Ուսուցիչք են ինն, յորոց մին բնիկ գաղղիացի և մին ալ բնիկ տաճիկ, սոյն լեզուներու դասատուութեան Համար, և մին ալ յատկապէս պարտիզի մշակութեան և առձեռն արՀեստից Համար, որովք կ'զբաղին արդէն աշակերտք ։

Վարժարանին ուսումնական յառաջդիմութեան Համբաւոյն Հաւասար և գերազանց իսկ է բարոյական բարեկարգութեան անունը, որով սաՀմանեալ է նա ոչ միայն մերձաւոր գաւառաց Հայաբնակութեան, այլ և Հեռաւոր տեղեաց ազգայնութեան մէջ ամենաբարեձեր դիրք մը վայելել, եթէ արդէն իսկ այդ պատուոյն Հասած չըսեմք ։

Առաջիկայ տարին վարժարանը իւր Հինգերորդ դասարանն ալ պիտի բանայ, և այժմեան շինուածոյն մէջ կարող է իւր աշակերտները մինչեւ 160–165 Հասուցանել ։ Իսկ յետագայ տարիներու Համար անՀրաժեշտ պէտք ունի իւր նոր շինութեան, որոյ Համար արդէն Հիմնադիրը Կարին եղած միջոցին պաշտօնապէս արտօնութիւն խնդրեց կառավարութենէն, և ցարդ կը շարունակեն ձեւին, մեծութեան, գետնին, և այլ շատ մը օրինական պաՀանջից վերաբերմամբ բանակցութիւնք, և յուսալի է որ ի մօտոյ աւարտին, և խնդիրը ներկայացուի կայսերական Հաստատութեան ։

Վարժարանի ներքին տեսչութիւնը կը վարեն միշտ երեք ուսուցիչք Հիմնադրին որդեգիրք, որք են Մեծ. Յովսէփ Մատթեան և Սարգիս Սողիկեան և Գէորգ Աբուլեան էֆէնտիներ. տնտեսական մատակարարութեան Համար խորՀրդական են տակաւին Մեծ. Մարտիրոս Ջիթջեան և Ղուկաս Տէրյաղարեան և Մամաս Բէօսէեան էֆէնտիներ, իսկ ընդՀանուր վարչութեան նախագաՀութիւնը յանձնուած է Գեր. Օրմանեանի ի դիմաց Վսեմ. Հիմնադրին ։

Օտար վարժարանք.

Տակաւին պարտաւորեալ եմք օտար վարժարաններն ալ յիշել, զի չէ դադարած ազգային տղայոց օտար վարժարան յաճախելու ձախող սովորութիւնը ։ Մանչ տղայոց թիւը շատ քիչցած է վարժարանաց նոր բացումէն յետոյ. Լատին կրօնաւորաց քով եղողներ գրեթէ բոլորովին ետ եկան բաց ի քանի մի կամակորներէ. բողոքական քարոզչաց քով եղողներ ալ չափաւորուած են, որով ընդ ամենն Հազիւ 40–45 ազգային աշակերտք կը մնան տակաւին օտար վարժարանաց մէջ։ Իսկ աշակերտուհեաց թիւը Համեմատաբար աւելի է, զի 50–60 կը լինին ընդ ամենն, և մեծաւ մասամբ ազդեցիկ և նշանաւոր ազգայնոց աղջիկներ են, որք ազգային օրիորդաց վարժարանի մէջ ձեռագործի ընտիր վարժուհւոյ մը թերութիւնը պատճառելով, խնդիրնին կը կարծեն Հանդարտեցնել, այլ իսկապէս փոքրիկ զոՀողութեան մը պարտաւորուելէ կը փախչին։

Ազգային ժողով.

Կրթութեան վերաբերեալ կէտերը մեզ մեր կարծեքէն աւելի զբաղեցուցին, և պէտք է Վարչութեան վերաբերեալ մասերն յիշատակեմք։

Ազգային գաւառական ժողովք իւր տարեկան գործոց մէջ վանօրէից բարեկարգութեան ապարդիւն ձեռնարկէն զատ գործ մը չունեցաւ։ Որոշուեցաւ Կարնոյ երեք վանքերը մի մատակարարութեան ձուլելով քաՀանայացուաց ընծայարան մը բանալ Կարմիր Վանուց մէջ ընդ նախագաՀութեամբ Գեր. Առաջնորդին ։ Սակայն Կարմիր Վանուց Հին Հոգաբարձուք իրենց անուան գնած արտերնին ծանր տոկոսով և պարտքով ազգին վրայ անցնելու դիտմամբ խնդիր մը բացին, որ կրնար կուսակցական ճարակ դառնալ. և թէպէտ երկայնմտութեամբ այդ վտանգը փարատեցաւ, սակայն որոշումը անգործ մնաց, և ցարդ ալ մաքրուելու կէտեր մնացած են տակաւին. անկէ ետքը միայն Հնար պիտի լինի ընծայարանի գործոյն ձեռնամուխ լինել։

Անցած տարուան մէջ ԸնդՀանուր ժողովոյն երկրորդ վիճակին դադարման շրջանը լինելուն, տարւոյ վերջին նստին մէջ նոր ընտրութիւնք Հրամայուեցան, վիճակաւ և բացակայութեամբ դադարեցելոց տեղ։ Գաւառական երեսփոխանք ընդ ամենն 49, իսկ նոր ընտրութիւնք պիտի լինին 21. այսինքն է 2 եկեղեցականներէն, 11 քաղաքէն և 8 գիւղերէն։

Վարչութեան ժողովք.

Քաղաքական և Կրօնական ժողովոց շրջանը պիտի լրանայ առաջիկայ ապրիլին, և նոր վարչութիւն պիտի ընտրուի այն ատեն ։ Անցեալ տարւոյ մէջ Վարչութեան ժողովք իրենց ճիւղերուն առօրեայ և սովորական գործերով զբաղեցան. գովութեամբ պէտք է յիշատակել թէ յետս մնացած կամ յապաղած խնդիրներ չունին։ Քաղաքական ժողովը շատ յոգնեցաւ զինուորական տրոց բաշխման և Հաւաքման վէճերով. ի գլուխ տարաւ Գեր. Առաջնորդին եպիսկոպոսացման խնդիրը, ջանաց կարգադրել յարակից վիճակներու վարչութիւնները, և ունայն գլխացաւներ ունեցաւ վանօրէից խնդիրներով. նորոգեց շատ գիւղերու թաղականները, և յորդորներ կարդաց վարժարանաց բացման ։

Իսկ Կրօն. ժողովն ընդՀանրապէս ամուսնական խնդիրներով զբաղեցաւ, յորս եղեն եւ կարի ծանրակշիռ խնդիրներ, որք պատճառաբանեալ տեղեկագիրներով կեդրոնի Հաստատութեան արժանացան ։

Վարչութիւնը լոկ երկու օժանդակ խորՀուրդներ ունի, այսինքն Դատաստանական և Տնտեսական, որք դէպ առ դէպ իրենց վերաբերեալ գործերով զբաղեցան. իսկ Ուսումնական ԽորՀրդոյ պաշտօնը քաղաքին Համար Թաղ. ԽորՀրդոյ յանձնուած է, իսկ գիւղօրէից Համար Քաղ. ժողովն իւրովի կը վարէ ։

Թաղական ԽորՀուրդ.

Կարին մի եկեղեցի միայն ունի և մի Թաղ. ԽորՀուրդ ։ Այժմեան խորՀուրդն իւր պաշտօնավարութեան երրորդ տարին լրացուց, և թէպէտ եօթնէ չորս անդամք վերածեալ է երեքին Հրաժարմամբ, սակայն ամենայն ժրութեամբ կը գործէ։ Եկեղեցւոյ բարեզարդութեան և վարժարանաց բարեկարգութեան վրայօք գրածներուս մէջ թաղականին իւր գովեստից մասն ունի, զի անձամբ կը վարէ եւ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնն։ Ոչ նուազ յաջողութեամբ կը վարէ եւ աղքատաց խնամակալութեան և կալուածոց մատակարարութեան ճիւղերը ։ Միայն զինուորական տրոց ճիւղն, անցեալ տարւոյ մէջ զատուելով, յատուկ Յանձնաժողովոյ յանձնուեցաւ Քաղ. ժողովոյ որոշմամբ և ընտրութեամբ։

Թաղական արկղը տակաւին ծանրաբեռնեալ կը մնայ 1879–80 տարիներէ ժառանգեալ Հազար ոսկւոյ պարտքով, և ժամանակները չեն ներեր զօրաւոր միջոց մը գտնել այդ պարտքը բառնալու։ Արդէն կալուածներու վարձքերն ալ 5–600 ոսկւոյ նուազութիւն ունին, և ազգայնոց տուրքերն ալ շատ չափաւորուած են, մինչ վարժարանաց պէտքերն ալ օր ըստ օրէ կ'աճին։ Թաղ. ԽորՀուրդն այդպիսի դժուարութեանց մէջ առանց վՀատելու կը շարունակէ իւր պաշտօնն, և ճշմարտապէս գովութեան արժանի է, զի այդպիսի դժընդակ պարագայից մէջ ալ վարժարանաց 750–800 ոսկւոյ տարեկան ծախքը զլացած չէ. այդ գումարէն միայն 180–200 ոսկւոյ մասն աշակերտաց թոշակներէն կ'ապասուի, իսկ մնացեալը կալուածոց արդիւնքներէն։

Առաջնորդարան և Փոխանորդարան.

Գեր. Օրմանեան տեսնելով որ անՀնար է իրեն կուսակալութեան ժողովոց, վարժարանաց վերատեսչութեան, գիւղօրէից և վիճակաց այցելութեան, և ուրիշ զբաղմանց մէջ բաւական ատեն գտնել առօրեայ խնդրոց տալու, 1884ին դառնալէն ի վեր որոշեց մի յատուկ փոխանորդարան Հաստատել, և այդ տրամադրութիւնը կատարեալ յաջողութեամբ պսակուեցաւ 1885 տարւոյ ընթացից մէջ։ Արժ. Տ. Գրիգոր քաՀանայ Արծնեան, որ կոչուեցաւ յայնժամ առաջնորդական փոխանորդութեան, Առաջնորդին ներկայութեան և բացակայութեան, փութաջան ճշդութեամբ կ'զբաղի նշանադրութեանց և պսակադրութեանց քննութիւններով, իրաւունքներու Հաւաքմամբ, մասնաւորաց գանգատներով, և աղքատաց և կարօտելոց խնդիրներով, և կը նախագաՀէ դատաստանական խորՀրդոյն և տրոց յանձնաժողովոյն. առաջնորդին առժամեայ բացակայութեան օրերուն կը նախագաՀէ եւս Վարչութեան ժողովներուն և կ'զբաղի յարաբերական գործերով ։

Առաջնորդարանի դիւանատունը ունի առ այժմ մի միայն պաշտօնեայ որ է Մեծ. Միհրան էֆ. Զուխաճեան, որ դիւանի գործերը կատարելէ զատ Հանապազօր ժամ մը կամ երկուս ալ կը դասախօսէ ազգային վարժարանին մէջ ։ Յիշեալ դիւանադպիրը Առաջնորդարանի և փոխանորդարանի թղթակցութիւններէ զատ պաշտօն ունի ընդՀանուր և վարչական ժողովոց և օժանդակ խորՀրդոց և նաեւ Թաղական խորՀրդոյ ատենագրութիւնները պատրաստել ։ Գեր. Առաջնորդն ինքնին կը կատարէ դիւանի գործերը, երբ զբաղմանց յաճախութիւնը անՀնարին կ'ընէ միակ դիւանադպրին ամեն բան ի ժամու աւարտել ։

Յարակից վիճակք.

Կարնոյ արքեպիսկոպոսարանի յանձնեալ յարակից վիճակներն Հինգ են այժմ։ Երկուքն, այսինքն Սպեր և Խընուս, Կարնոյ թեմերն են, իսկապէս թէպէտ առանձին վարչութեամբ կը կառավարուին այժմ ։ Այդ կերպն Հաստատուեցաւ վերջին տարիներու մէջ տեղական ժողովրդեան դիւրութեան Համար. իսկ միւս երեքն, այսինքն Կեղի, Դերջան և Բասեն, 65 վիճակներու թուէն են և միայն առժամեայ կերպով յանձնուած են Գեր. Օրմանեանի Հսկողութեան։ Իւրաքանչիւր վիճակի գլուխ կը գտնուի մի փոխ–առաջնորդ վարդապետ, որ տեղական գործերը կը կարգադրէ և բոլոր Հասոյթներն ինքը կ'ընդունի, և միայն ՀրաՀանգ և Հրաման ընդունելու Համար կը դիմէ Կարնոյ վարչութեան ։ Հինգ տարին անցաւ որ այդ ձեւը գործադրուած է, և փորձառութիւնը մեծամեծ օգուտներ յայտնեց, որոց կը վկայեն և յիշեալ վիճակի ժողովուրդք ։ Իրենք փոքր և չքաւոր գաւառագլուխ քաղաքին օգնութեան կարօտ և իրենց մէջ սաՀմանադրական վարչութեան ամեն պէտքերը լեցնելու անկարող լինելով, շատ կը նեղուէին երբ պարտաւորեալ էին ամեն խնդրոց Համար դիմել ի Պատրիարքարան, մինչ Պատրիարքարանէ աւելի գաւառագլուխ քաղաքէն էր իրենց ակնկալութիւնը։

Վիճակներն իրարու ենթարկելու մէջ կը վախցուէր որ դժգոՀութիւնք կ'ծնանին, սակայն ենթարկելոց վախն երկու բանի վրայ էր. մէկ մը որ տեղական վարչութիւննին չփորուանեն, և երկրորդ որ տեղւոյն մեծաւորը Հասոյթներէն չզրկուի ։ Կարնոյ յարակից վիճակները այդ երկու վախերէն ալ ազատ մնացած են, անոր Համար ալ շատ գոՀ են այժմեան դիրքէն։ Պատրիարքարանն ալ շատ գոՀ պիտի լինի, վասն զի աւելորդ ձանձրութիւններէ ազատ է և այդ մանր վիճակներու գործերով չզբաղիր այլ եւս. Ազգն ալ ընդՀանրապէս գոՀ պէտք է լինի, վասն զի փոքր վիճակներու խնդիրը անշարժ խնդիրներու կարգէն է. և Կարնոյ յաջող փորձառութիւնը կրնայ իբր օրինակ ծառայել ուրիշ գաւառներու։ Մեր նիւթէն դուրս է այդ խնդրոյն վրայ աւելի ընդարձակել ։ Գանք յարակից վիճակներէն իւրաքանչիւրին։

ԿԵՂԻ այդ վիճակներու ընդարձակագոյնն է. և 1880էն ի վեր փոխ–առաջնորդութիւն կը վարէ անդ Արժ. Տ. Ներսէս Ծ. վ. Խարախանեան Ս. Կարապետի միաբաններէն։ Կեղի ցայն վայր խռովալից և խեղճ դիրք մ'ունէր, Հակառակ այժմեան բարեկարգութեան և Հանդարտութեան։ Արժ. Խարախանեան յաջողած է ամեն գիւղ վարժարան բանալ, բողոքականաց ընթացքը խափանել և առօրեայ գործոց գեղեցիկ ընթացք մը տալ։ Գեր. Օրմանեան անցեալ տարւոյ մէջ անձամբ այցելեց ի Կեղի, և ի դարձին մեծ գովեստիւք կը խօսէր Արժ. Խարախանեանի վրայ, աներկիւղ մարթ է յանձնել նմին որ և իցէ կարեւոր վիճակ։

ԲԱՍԵՆ Կարնոյ մերձաւորագոյնն է, և փոխ–առաջնորդութիւնը կը վարէ Արժ. Տ. Տիմոթէոս Ծ. վ. Արամեան Կարնեցի, որ թէպէտ քսան և Հինգ տարիէ ի վեր Բասենոյ վանքին վանաՀայր և վիճակին առաջնորդն է, սակայն ուրիշ արդիւնք ունեցած չէ բայց եթէ կալուածական գիրքը բարւոքել և պտուղն ինքն վայելել ։ Բասենոյ ժողովրդեան կացութիւնը նորա օրով բարւոքում ունեցած չէ, և ժողովուրդը անով միայն գոՀ է որ Արժ. Արամեան, վանուց Հասոյթով գոՀանալով, իրմէ շատ բան չպաՀանջեր ։

ԴԵՐՋԱՆ շատ յետադէմ վիճակ մը ունի, և կեդրոնական ճիւղ և յարմար վանք մը չգտնուելուն դժուար կը լինի անդ փոխ–առաջնորդ վարդապետ մը պաՀել ։ Անցեալ տարի յղուեցաւ անդ Արժ. Տ. Մեսրովպ Ծ. վ. Թովմասեան Ս. Կարապետի միաբաններէն, այլ և սա չկարեց մնալ, և տարւոյս սկիզբը ետ դառնալուն առժամեայ փոխանորդութիւնք տրուեցաւ Մանց գիւղի քաՀանայ բարեՀնորՀ Տ. Կիւրեղ Երամյեանի ։

ԽՆՈՒՍ ալ ատեն մը փոխանորդով մը կը կառավարուէր, այլ յետոյ յաջողակ փոխ առաջնորդ մ'ունեցաւ, որ է Արժ. Ա. Խորէն Վ. Կիւրոյեան, այլ սա չորս ամիս մնալէ յետոյ մեկնեցաւ յանկարծ, և այժմ յղուեցաւ անդ Դերջանու նախկին փոխ–առաջնորդ Արժ. Տ. Մեսրովպ Ծ. վ. Թովմասեան։

ՍՊԵՐ վիճակներու փոքրագոյնն է և լեռնային դրից մէջ ցրիւ մանր գիւղեր միայն կը գտնուին անդ ։ Երկու տարիէ որ փոխառաջնորդութիւն կը վարէ Արժ. Տ. Ներսէս Վ. Տէր Սարգսեան Կարնեցի, որ յաջողած է գոնէ կարգ մը դնել առօրեայ գործոց, թէպէտ և ինքն ալ Հանգիստ գտած չէ քանի մը Հակառակորդաց երեսէն ։ Գեր. Օրմանեան Դերջանու և Կեղւոյ այցելութիւններէն ետեւ միտք ունէր այդ կողմերն ալ երթալ. այլ վերջէն խափանեցաւ քաղաքիս գործոց պատճառաւ։ Սպեր շատ պէտք ունի այդպիսի այցելութեան ։ Վերջի ատենները Կեսկիմի նահիէն, Սպերէ զատուելով, առանձինն քազա եղաւ Կարնոյ սանճաքին մէջ, մինչ Սպեր Բաբերդի սանճաքին կը վերաբերի ։ Կեսկիմու զատուելովն Սպերէն զատուեցան եւս Խոտորջուրի Հայ Հռովմէականները, իսկ Կեսկիմու երեք Հայաբնակ գիւղերուն Հովուութեան նկատմամբ ալ պէտք էր տրամադրութիւն մը ընել, այլ ցարդ մտադրութեան առարկայ եղած չէ, և կը մնան միշտ Սպերու փոխառաջնորդին ենթարկեալ ։

Նոր տարին

Նոր տարին մտանք արդէն և Կարին կրնայ յուսալ լաւ և արդիւնաւոր տարի մը, միայն թէ քաղաքական դիպուածք չգան խռովել բարի պատրաստութիւնները ։ Անցեալ տարուընէ սկսուած կարգադրութիւնք այս տարի առաւել քան զառաւել պէտք է պտղաբերին ։ Գեր. Առաջնորդին մերձակայ եպիսկոպոսացումը կրնայ իւր պաշտաման ոյժն և ազդեցութիւնն աւելցնել, և դուռ կը բանայ գիւղօրէից և թեմօրէից և նոյն իսկ քաղաքիս քաՀանայից թուոյն պակասները լրացնել, և վստաՀ եմք որ պատճառ կը լինի ընծայարանի բացման իսկ ։ Միայն սեւ կէտը առեւտրոց անկեալ վիճակն է, որ Հետզհետէ ի վատթարն կը դիմէ և ժողովուրդը կը ջլատէ. իսկ ուրիշ սեւ կէտ մ'ալ խաղաղութեան վրդովելուն վտանգն է. ի դէպ է յուսալ որ չարագուշակ վտանգը փարատի, և Կարին խաղաղութեան բարօրութիւնը վայելէ ։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արդէն յայտնի է թէ՝ սոյն վիճակաՀանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ ։

Այս անգամ 97րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական 1886 ապրիլ 1ին— ըստ յունաց մարտ 20 ին—և 500 թիւեր պիտի շաՀին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 600,000 և երկրորդը 60,000 Ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական Ֆրանք պիտի շաՀին ։

ՇաՀելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 1/2, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դաՀեկան։ Ասոնց մայրերը Խասյեան և Զարիֆի դրամատուններն են։ Գաւառներէն Հնչուն դրամի տեղ ֆօթ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի ։

Ի վաղուց չՀայուած բաժնեթղթոց թիւերն առանց ո և է փոխարինութեան կը նայուին ։

Յանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին ։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ
Ղալաթիա, Կամարջի գլուխ թիւ 33.

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Ձալը քիրէճի—քէօմիւր քիրէճի
Տափուտ բաշը վէ Բամի վէ Մալթէբէ գըշլալարը տախիլ օլարագ. Սթանպօլ ճիհէթի ։

Ձալը քիրէճի—քէօմիւր քիրէճի
Սիւտլիճէտէն Պէօյիւքտէրէյէ գադար Պէշիքթաշ ճիհէթի ։

Ձալը քիրէճի—
Գատըքէօյինտէն Գուլէլիյէ գադար Իւսկիւտար ճիհէթի ։

Ձալը քիրէճի—
Գուլէլիտէն Անատօլու Հիսարընա գադար ։

Տարըճա գումու—Գապանճա գումու—Տէրէ գումու—
Պաշգա պաշգա օլմագ իւզրէ Տէրսաանէմ, Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար ճիհէթլէրի։

Մօլօզ թաշը—Գարագապագ թաշը—Գըրմա թաշ—
Պաշգա պաշգա օլմագ իւզրէ Տէրսաանէմ, Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար ճիհէթլէրի ։

Րօնգաօզ չիմէնթօսը—Ղրանվիլ չիմէնթօսը—Ինկլիզ բօրթիզ—
Պիլ ումում էպնիյէի աքէրիյէ իչիւն ։

Մուխթէլիֆ նումէրօտա տէօյմէ գուրչուն պօրու—մուխթէլիֆ նումէրօտա զինգօ—
Պիլ ումում էպնիյէի աքէրիյէ իչիւն ։

Լամա տէօրթ քէօշէ Բօթրէլ Թիմուրը—
Պիլ ումում էպնիյէի աքէրիյէ իչիւն ։

Խումարլագ տէօյմէ միսմար—Թիմուր գազմա—Թիմուր չարա—
Պիլ ումում էպնիյէի աքէրիյէ իչիւն ։

Իշպու պին իւչ եիւզ իքի սէնէյի մալիյէսի մարթընտան չուպաթը ղայեսինէ գատար ինշաաթը աքէրիյէ պիր սէնէլիք լազըմէսի իչիւն գօնթրաթօյա րապթը լազըմ կէլէն պալատէ ճինս վէ թէրթիպլէրի մուհարրէր պիր սէնէլիք մալզէմէ վէ էշեաներ իշպու մարտըն օն իւչիւնճի փէնշէնպէհ կիւնինտէն իթիպարէն չէհրը մէզքիւրին օն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնինէ գատար հէր կիւն միւնագասաը իճրա վէ եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիյի վէ իհրամինէի փէնշէնպէհ կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլըմթը գապուլ վէ իհալէ խուլէսաքլինտէն թալիպ օլանլարըն ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

13 մարտ 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Ատանա վէ Թարսուս վէ Մէրսինտէ պուլունան վէ պուլունտըրըլաճագ օլան ասաքիրի Շահանէ իչիւն պին իւչ եիւզ իքի մարթընտան իթիպարէն լիւզումի օլան Էրզագը միւթէնէվվիյէտէն
Նանը աղիզին պէհէր գըյէսի՝ գըրգ եէտի,
Տագիգ վէ պագսիմաթըն տօգսան,
Կիւչթին՝ եիւզ էլլի սէքիզ,
Էրզին՝ եիւզ ալթըշ,
Պուլկուրըն՝ ալթմըշ,
Բուղտէյը սատէնին՝ տէօրթ եիւզ եէտմի տօգուզ,
Թուզըն՝ օթուզ իքի,
Սօղան վէ չալըն՝ օթուզ,
Նոհուտըն՝ գըրգ սէքիզ,
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ սէքիզ,
Սապօնըն՝ իքի եիւզ օթուզ սէքիզ,
Շէքէրին՝ իքի եիւզ օն,
Զէյթին՝ իքի եիւզ սէքսէն,
Մումըն՝ իքի եիւզ տօգսան,
Կազըն՝ սէքսէն սէքիզ,
Հաթապըն՝ պէշ,
Քէօմիւրիւն՝ օն պէշ,
Սամանըն ալթը բարայա օլաճագը թալիպ էօհտէսինտէ օլուպ չէհրը մէզքիւրըն եիրմինճի կիւնիւ իհալէսի իճրա օլունաճաղընտան, իթթայա թալիպ օլանլարըն չէրաիթինի աննամագ վէ թէնզիլը ֆիյաթ իյլէմէք իւզրէ լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

12 մարտ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Էրզրում իսթիհքեամաթը իչիւն մուգթազի օլան տէրտէսթը միւնագասա պուլունան պին պէշ եիւզ ատէտ թիմուր գազմա վէ իքի պին պէշ եիւզ ատէտ թիմուր քիւրէքլէրի իթթայա թալիպ օլանլարըն պու հաֆթա զարֆընտա իսթիհքեամ վէ ինշաաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լիւզումի իլան օլունուր։

12 մարտ 1886

2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրելու կրնան վստահաբար վկայել ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՕԵՐԱԹԲԵՐԻ

Թէքեաէ պօլիչէսինին 'նէ պօլիչէսինէ ճագ օլան ասաքիրի Շահանէ իչուն պին իւչ եիւզ իքի սէնէսի մարթընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեա օլունաճագ էրզագտան հանը ազըգ վէ հըրթա վէ նօհուտ վէ թուզ պէհէր գըյէսի էլլիչէր,

Փիրինճին՝ եիւզ ալթմըշ,
Պուղտէնը սատէնին՝ թէօրթ եիւզ,
Սօղանըն գըրգ,
Սապօնըն՝ իքի եիւզ էլլի,
Շէքէրին՝ իքի եիւզ ալթմըշ,
Զէյթուն եաղըն՝ իքի եիւզ գըրգ,
Շաիրին՝ գըրգ,
Սամանըն՝ էէտի,
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ,
Կազըն՝ եիւզ եիրմի,
Հօմթազըն՝ իւչ,

Զէյթուն եաղընըն իքի եիւզ սէքսէն փարայա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ իշպու մարթը պուլմըն եիրմի պէշինճի կիւնիւ գարարը գաթիի վէրիլէճէյինտէն իթայէ թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթ ուտասընտա թայէրգէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

12 մարտ, 1886

2—3

ՀԵՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԹԱՓՈՒ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՑԱՂՋԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ
ՇՓՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅՔ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ
ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՋԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԿՐԱԿԱՐԱՆՔ
Թէնէքէճիի խողովակաւ
Հարուստ հաւաքածոյ
Խոհանոցի թիթեղեայ
ամանեղէն, կրակարաններ

Միակ մթերանոց Վի[illegible]
Էնձայի Բրէտ կերտերի
վաճառատան կրակա-
րաններու

32 ՄԱՀՄՈՒՏԻԷ ԹՈՂՈՑ

[illegible] 24

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ:

ՄԻՍ ԱԼԼԷՆԻ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ: Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ և Նիւ Եորք:

Կը գտնուի Ճ. և Ժ. Գանդիէք եղբարց բրիտանական դեղատանն, Բերա, Մեծ փողոց. Նամրնտ Գարգանա, Անգլիական մթերանոց, Եւ քաէք Գալաբերլ, և Իզնատ Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց:

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Ալսաւիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը: Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— կը զարմացնեն երկրագնդին գրեթէ ամէն ծագը; և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և իմաստագոյն: Այսպէս, թէպէտ անհամար դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերագրելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամէնքն և հերքած է:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով: ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆերէն մէկ երկու հատը կը բաւեն ընելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու: Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրէ, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնէ:

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն:
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ:
3. Սրտացաւութիւն,
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն:
5. Բերնին մէջ գէշ համը և ծանր լեզու:
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն:
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ:
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն.

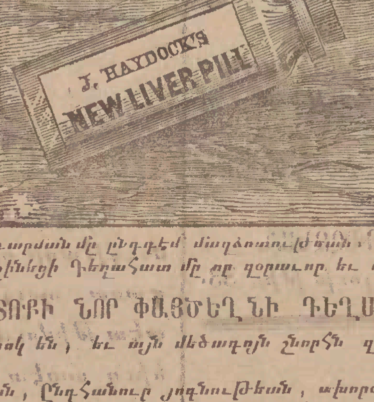

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է Փայծեղին մէջ, եւ պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը: Պէտք է անմիջապէս ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն սովորական ձեւն է: Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, անհնարին կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղին գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ: Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան: Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, և կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խոհեմութիւնն են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան:

Ջղախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են:

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քառսն դեղահատ: Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով.

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն:

Թղթատարական տոմս մը ղրկել «Փայծեղն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին: Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուին ամենուն:

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Ղալաթիա, Գասթօրիատէսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքեան դեղավաճառանոցն և Նէգիքի:

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ —կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակալատէրն է, ստորագրութիւնը դրուած լինի: Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են:

ԱԶԳ

Ժ. Տ. Ծանէլթօյի դրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ ապրիլ 1 ին Արքունի Փոխրանոցին մէջ տեղի պիտի ունենայ Արեւելեան երկաթուղեաց արժէթղթոց Ը7րդ. վիճակահանութիւնը:

500 թիւեր պիտի շահին.

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ, 600,000 Փրանք.

1	բաժին	60,000		Փրանք.
2	»	20,000	ական	»
6	»	6,000	»	»
12	»	3,000	»	»
18	»	1000	»	»
և 450	»	400	»	»

Ամբողջ տոմսին գինն է 7 1/2, կէսինը՝ 5 և քառորդինը՝ 3 ղրուշ:

Որպէս զի գնողք շահելու աւելի հաւանականութիւն ունին, Դրամատունս ի վաճառ հանած է 50 թիւեր ներկայացնող Բոնտներ: Գնողն իրաւունք պիտի ունենայ այդ 50 թիւերուն վիճակած բաժիններուն մէկ հնգերորդին: Այդ Բոնտներ կը ծախուին 75 ղրշ. ոսկեդրամ: Ուրիշ Բոնտներ, որք նոյն պայմաններով 25 թիւ կը ներկայացնեն, կը ծախուին 37 1/2 ղրշ:

Այս կերպիւ գնողներն, 75 կամ 37 1/2 ղրուշ վճարելով, կրնան ի ձեռին ունենալ 50 կամ 25 թիւ միկէն, բան մ'որ յոյժ կարեւոր և շահաւէտ է նոյն իսկ ամենէն նիհար քսակաց համար:

Դրամատունս յաճախ վճարած է իւր յաճախորդաց բազմաթիւ շահեր զորս բաղդը շնորհեց իւր ծախած թիւերուն:

Ուստի ջերմապէս կը յանձնարարէ արգոյ հասարակութեան գնել այդ տոմսերը:

Անոնք որ կը փափաքին օգտուիլ այս առիթէն՝ փորձելու համար իրենց բաղդն, որուն գաղտնիքներն անծանօթ են ամենուս, պարտին ժամանակին գնել այդ տոմսերէն որք կը ծախուին միայն Ժ. Տ. Ծանէլթօյի դրամատանն ի Կալաթա:

Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է ղրկել փոխարէն գումարն, հնչուն դրամով, պանքնոտով, չէքով, մանդա-փօստով եւն.:

Դիմել առ Ժ. Տ. ԾԱՆԷԼԹՕ
Կալաթա, Գօմիսիօն խան, Թիւ 18

11—20

Օ. ԲԱՆԹԷՕՆ

[illegible]

ԵՂԲԱՐՔ

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան թէ իրենց վաճառատունը փոխադրուած է Կալաթա Սէրայի դէմ, Թիւ 206, նախկին «Սրօմպազ» վաճառատունը:

Այս տեղը, ամեն մետաքսեղինաց, թաւշեղինաց, ճերմակեղինաց և ուրիշ առարկայից գիները մեծապէս դեղչուած են:

18—20

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրբուլէ և Արեւելեան գիծ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլավեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլորենտեան	3700
Աթէնեան	2500	Իտալիան	5500
Արաբեան	3700	Իպերիան	5500
Գալաբրիան	6000	Իսթրիան	5500
Գաբադօքեան	6000	Լեսպեան	2200
Գաստիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Դալմաթեան	2000	Լիպան	800
Տօրօ	700	Օբորթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆաթիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալմէնեան	3700	Վ. Իրլանտեան	6800

Ալճերեան շոգենաւը, նաւապետ Լասալինսոն, յառաջիկայ երեքշաբթի օր մարտ 30 ին Սամսոնէն ասդ կ'սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն:

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոս.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

512

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլէ, Միջերկրականէ և Սեւ ծովէ գիծ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլեք
Արքատիա	2,500	Ռօճըրս
Արմենիա	2,500	Քրուքշանք
Լագոնիա	2,500	Ռիկպի
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բուլկ. շոգենաւը, նաւապետ Ռոստինկըն, փետրուար 12 ին Պաթումէն ասդ դառնալով Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի:

Արքատիա շոգենաւը, փետրուար 7 ին Լիվըրբուլէն ասդ կ'սպասուի:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլէ և Միջերկրականէ գիծ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Իսիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Ազրմապիա	1700
Թիպա	3250	Լոթուս	800
Մոկատամ	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սերիզ	700
Սֆինքս	3000		

Սէսօստրիս շոգենաւը, նաւապետ Լօքեա, ամսոյս 22 ին ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի երթայ:

Մեմֆիս շոգենաւը, նաւապետ Քրուք, ամսոյս դէպի 25 ին ասդ կսպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Ռօզէի գիծ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ռ'Արդէն, որ մարտ 10 ին Մարսիլիայէն և մարտ 17 ին Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլի, որ պիտի մեկնի վաղը, չորեքշաբթի ժամ 4 ին:

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաշինքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՐԵ ԸՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մոսհանէ փողոց, Թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլէ և Միջերկրականէ գիծ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ատլաս	3,000	Մալթա	3,000
Ալէփփօ	3,000	Մորոքքօ	2,500
Գալաբրիա	2,500	Նուպիա	2,500
Պրիթիշ Քուին	1,200	Բալմիրա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սիդոն	4,600
Տեմերարա	2,500	Սարակոսսա	3,000
Կալլիա	4,000	Սամարիա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Տեմերարա շոգենաւը, նաւապետ Ճօնէս, ամսոյս 24 ին ուղղակի Լիվըրբուլ պիտի երթայ:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաւիլի
511 փողոց խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Հուլլ, Անվէրս, Կ. Պոլիս և Օտեսա

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտէլլօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամպօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տինօ	2,500	Բաստոր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բինթօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Բլաթօ	4,400
Ֆրանկօ	2,600	Բինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Բօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Բօմինօ	5,500
Ֆլամինիօ	1,600	Բօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտօնօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրանթօ	2,200	Սորէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկըր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօրոնթօ	2,800
Ճէլօ	2,300	Թաւանկօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Ետոնօ	1600
Քօթօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	[illegible]

Մօռինօ շոգենաւը, նաւապետ Միչէլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն ասդ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է:

Բօլլօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 1/ին և 18ին ասդ կ'սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ:

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
514 խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱԲԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը:
Կաշիէ ՓՈԿԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար:
ՌԵՏԻՆԻ խեղ մեքենայից համար:
ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ:
ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան:
Զանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԵԱԼ առարկայք:
Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար:

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ
ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Նիւքսէք Գալտըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի
ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ
Որոնք փորձ կը դիմադրեն կրակի և խարտախման

Գնողաց հաւաստման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր և կրակի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ:

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին
ՃՈՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ՁՄԵԼԻՔ
Նոյն վաճառատան

ԲԵՆԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ
Նոր կատարելագործութեամբք շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարութեամբ կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբերի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11	—	...	...	...
Գումգաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22	...	...	...	...
Եէնի–գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	... ...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 10	1 45	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	... ...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29	...	...	...	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	... ...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34	...	...	...	...
Եէտի–գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	... ...	10 58	... ...	11 58	... ...	... ...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	... ...	11 8	... ...	12 9	... ...	... ...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	12 18	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.	Ժ.Վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	... ...	9 38	... ...	... ...	11 20	... ...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 51	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	... ...	9 49	... ...	... ...	11 31	... ...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5	...	...	...	...
Եէտի–գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26	...	...	...	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	... ...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 08	6 42	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 46	...	8 47	...	9 46	... ...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...	...	...	...	...
Եէնի–գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	... ...	10 24	11 24	11 56	1 ...	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...	...	...	...	...
Գումգաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 3	7 50	...	...	...	...
....	...	...	...	—	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մէջ: Ուրբաթ և Կիրակի օրերն թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա: